

۱۰۳

پرسپار و وه لامی شهرعی له سه رهمه زان

ناماده کردنی
خدر حه مه د خه تی

منندی اقرأ القرآن

www.igra.ahlamontada.com

جایی به که م - ۲۰۱۵

www.iqraa.ahlamontada.com

ئەلەكەتەب (كوردی , عربی , فارسی)

۱۰۳

پرسیار و وهلامی شهرعی

لهسهر رهمهزان

نامادهکردنی

خدر همهده خهتی

۲۰۱۵

۱۴۳۶

(۱۰۲) پرسپار و وهلامی شهرعی لهسهر رهمهزان

ناوی کتیب: (۱۰۳) پرسپار و وهلامی شهرعی لهسهر رهمهزان

بابعت : نایینی

نامادمگردنی : خدر همهده خهتی

چاپی یهکه م ۱۴۳۶ک- ۲۰۱۵ز

تیراژ : ۱۲۰۰ دانه

له بهرپوه بهرایهتی کشتی کتیبخانه کشتیه کان

ژماره سپاردنی (410) ی 2015 ی پیدرلوه

پیشکەشه به :

- روحی دایک و باوکم.
- زانایان.
- بانگه‌خوایان و هه‌رخوایان.
- رۆژوگران.
- برادەر و خزم و دۆستان.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشہ کی

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَسْتَعِينُهُ وَكَسْتَغْفِرُهُ وَكَعُوذُ بِهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

۱- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ .

۲- يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا .

۳- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا .

خوشك و برای موسلمان هه ر قسهی خیر بکهن تا دوا هه ناسهی
ژیان ، بۆچی؟ وهلام له بهر نه وهی نزیکه ی (۴) سال پیش ئیستا
کوپتکی گهنجی تۆبه کار به ناوی کاک (هه لمهت) داوای لیکردم شتیك
له سەر رهههزان بنوسم ، منیش نامیلکه یه کم ئاماده کرد به ناوی
(۴۲) پرسپار و وهلام له سەر رهههزان، دوا ی دانه یه کم له م نامیلکه
دایه کاک حاجی (سهردار) ی به ریوه بهری گشتی وه زاره تی مالیه ،
خویندیه وه ووتی خۆزگه (۱۰۰) پرسپار و وهلام ده بوو، ئیستا کاک
حاجی سهردار وه فاتای کردیه، به لام قسه خیره که ی له هزم
ده زنگایه وه ، ناوی خوام لی هیئا بۆ هیئانه دی خۆزگه که ی ، نه و
پیاویك بوو، هه موو دووشه م و پینچ شه م به رۆژوو ده بوو، له سەر
(۴) قورئانان ده یخویند ۱- به یانی له مال پیش هاتنه دهوام ۲- له
فه مانگه کاتی ده ست به تالی ۳- پاش دهوام له یانه ی وردبینان و
ژمیریاران ۴- له به شی ژمیریاری کارگه ی ئالیکسانی که رۆژی
شه ممه له وی ده بوو، وه ک وردبینی دهره کی (المدقق الخارجی)،
هه رشویننه و قورئانیکی لی دانابوو، ژۆر دۆستی هه ژاران بوو، ژۆر
ساده بوو، پیاوی دینداری ژۆر خۆشده ویست، ژۆر ده ست پاک بوو،
ژۆر دژی گهنده لی بوو، له (۳) شت ماندوو نه ده بوو ، ۱- دینداری
۲- نیش کردن ۳- پیدا کرنی زانست له بواری خۆی ، ژۆر ئیشی بۆ

(۱۰۲) پرسپار و وهلامی شهرعی لهسەر ره‌مه‌زان

خه‌لک ده‌کرد بئی به‌رام‌به‌ر، له‌سه‌ردانی نه‌خۆش و سیله‌ی ره‌حم زۆر
ئازابوو، زۆر ستایشی هاوسه‌ره‌که‌ی ده‌کرد، بۆ خه‌لک زۆر به‌سود
بوو، سه‌خی و ده‌ستکراوه‌بوو، ئیشی ده‌کرد بۆ دوا‌ی مردن، هه‌زاران
ره‌حمه‌ت له‌گۆپی له‌خوای گه‌وره‌ دپارێمه‌وه جیگای به‌هه‌شتی پان
و به‌رین بئی، ئه‌مه‌ به‌ره‌می ناخاوتن و قسه‌ی خیره‌ جا ئه‌مه‌ بیروکه‌ی
ئه‌م په‌رتووکه‌ی به‌رده‌ستی به‌ریزته ، وه‌لامی زۆربه‌ی ئه‌م
پرسپاران هه‌اته‌وه‌ که له‌ ره‌مه‌زان توشیان ده‌بی ، یان به‌ بیرت
دادین، له‌کۆتایی دواکارم خوای گه‌وره‌ ره‌مه‌زان له‌ ئیمه‌ و هه‌موو
موسلمانان وه‌رگری، وه‌ خۆمان و مال و منداڵ و کوردستانمان
بپاریزی و بمانخاته سه‌ر راسته‌شه‌قامی ئیسلام. امین

خدر حمد خه‌تی

پیش نویژ(امام) له‌ مزگه‌وتی عوزیری

٧ شه‌عبا٦ ١٤٣٦ - ٢٥/٥/٢٠١٥

پرسپاری (۱) نایا فهزل و گه ورهیی پۆژوو چهنده؟

وهلام : چهندين دهق لهسهر گه ورهیی پۆژوو پهمهزان ههیه تهنها

(۳) فهرمووده دههینینهوه

۱- له نهبو هورهیره هاتوه پێغه مبهر (ﷺ) فهرمویهتی قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصَّيَّامَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزَى بِهِ وَالصَّيَّامُ جُنَّةٌ فَإِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمٍ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرُفَثُ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَسْنَخُ فَإِنْ سَاءَ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي أَمْرٌ صَائِمٌ. وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفٌ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ وَلِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ بِفِطْرِهِ وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ (البخاری ، ومسلم ، والنسائی .

واته :خوای گه وره و به دهسه لآت نه فهرمویت :ئاده میزاد هه موو کرده وه چاکه کانی بۆ خۆیه تی جگه له پۆژوو که بۆ منه وه هر خۆم پاداشتی نه ده مه وه ، وه پۆژوو قه لغانی گوناحه ، جا نه گهر ههر که سیك به پۆژوو بوو با قسه ی ناشیرین و هاوار هاوار نه کات و نه زانی نه کات به رامبه ر به خه لک، نه گهر که سیك جوینی پێدا یان شه پی له گه لدا کرد دوو جار بلێت :من به پۆژووم ، به و زاته ی گیانی محمدی به دهسته بۆنی ده می پۆژووان له پۆژی دوا یییدا لای خوا له بۆنی میسک

خۆشتره. وه بۆ پۆژوووان دوو خۆشی ههیه دلایان پێ خۆش نهکات
یه که میان: کاتی پۆژووه که ی نه شکینیت دل خۆش نه بیت، کاتی نهگات
به خوا دل خۆشه به رۆژووه که ی که فهرمانی خوی به جی هیناوه.

۲- له عهبدولای کوری عهمره وه خویان لی رازی بیت هاتوه که
پێغه مبه رهموویه تی (ﷺ) الصَّيَّامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبَادِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ ، يَقُولُ الصَّيَّامُ : رَبِّ اِنِّي مَنَعْتُه الطَّعَامَ وَالشَّرَابَ بِالنَّهَارِ فَشَفَعْنِي
فِيهِ ، وَيَقُولُ الْقُرْآنُ رَبِّ مَنَعْتُه النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَشَفَعْنِي فِيهِ ،
فَيُشَفَّعَانِ. (رواه احمد)

واته: رۆژوو قورئان له رۆژی دوایدا تکا کاری بهنده کانی خوان
رۆژوو نه لیت: نه ی پهروه دگار من نه م هیشته به رۆژ خواردن
بخوات و ئاره زووه کانی به جی بگهیه نیت، خویه تکات لی نه که م لێ
ببوره و تکاکه م وه ربگره. وه قورئان نه لیت: نه ی پهروه دگار من
نه مهیشته به شو و بهویت، تکات لی نه که م لێ ی ببوره تکاکه م
وه ربگره، وه خوی گه وه تکای ههردووکیان وه نه گریت.

۳- وه ههروه ها . (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ) قَالَ يَقُولُ اللّٰهُ
عَزَّ وَجَلَّ الصَّوْمُ لِيْ وَاَنَا اُجْزِيْ بِهٖ يَدْعُ شَهْوَتَهُ وَاَكَلَهُ وَشَرِبَهُ مِنْ اَجْلِيْ)
صحيح البخاري، واته: پێغه مبه رهموویه (ﷺ) ده فهرمویت خوا ده فهرمویت:
رۆژوو بۆ منه و خۆم پاداشتی ده ده مه وه ، چونکه بهنده له بهر من
وازی هیناوه له ئاره زوو و خواردن و خواردنه وه. جا ههندی له زانا یان

(دهلین (وَأَنَا أَجْزِي بِهِ) ریزیکی تاییه ته بو رۆژوو، هه ندی دهلین نه گهر کابرای به رۆژوو مافی خه لکی لهسهر بوو خه لک دین مافی خویان ده بن له چاکه کانی له رۆژی قیامهت، به لام خوا ناهیلی کهس رۆژوو وه کهی بیات نه فه رمووی رۆژوو بۆمه، خاوهن ماف له جیاتی رۆژوو رازی ده کات.

چونکه مرۆفی واهیه له قیامهت سفر ده بی له چاکه وهك له م فه رمووده ماتووه (عن أبي هريرة - رضي الله عنه - : أن رسول الله ﷺ) ، قَالَ : (أَتَدْرُونَ مَنْ الْمُفْلِسُ ؟) قالوا : الْمُفْلِسُ فِينَا مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ ، فَقَالَ : (إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ ، وَيَأْتِي وَقَدْ شَتَمَ هَذَا ، وَقَذَفَ هَذَا ، وَأَكَلَ مَالَ هَذَا ، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا ، وَضَرَبَ هَذَا ، فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ ، فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يُقْضَى مَا عَلَيْهِ ، أَخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ ، ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ) رواه مُسْلِم . پیغه مبهه فه رمووی یا نا ده زانن مایه پوچ کییه ؟ وتیان مایه پوچ لای ئیمه نه وهیه نه دره می هه بی نه که لوپه ل، فه رمووی : مایه پوچی ئوممه تی من له رۆژی قیامهت دیت نویژی کردیه ، به رۆژوو بووه ، زه کاتی داوه ، به لام جوینی به وه داوه ، بوختانی به وه کردیه ، مالی نه وهی خواردوه ، خوینی نه وهی رشتووه ، له وهی داوه ، جا هه رکهس و مافی خوی له چاکه کانی ده بات تا چاکه کانی کوتایی دیت، جا که چاکه کان نه ما ، له خراپه ی

خاوهن مافهکان دهخه نه سهر خراپه ی ئه م پیاوه، دواتر فریته دریته
ناو ئاگر.

پرسپاری (۲) بۆچی رهمهزان ناوئراوه (رهمهزان) ؟

وهلام .. دووبۆچوون ههیه

۱. ده لێن له وشه ی (رمض) وه رگراوه واتا سهختی گه رما

۲. بۆیه ناوئراوه رهمهزان چونکه گه رما دهسوتینیت

وه هه ندی کهس وشه ی (رمضان) والیکده ده نه وه .

(ر) واته : (رحمة) ره حمهت و به زه یی و مهربانی

(م) واته : (مغفرة) مه غفیرهت و لیخۆشبوون

(ض) واته : (ضمان) دهسته بهر و زه مانهت بۆنه چوونه ئاگر

(أ) واته : (أمان) ئه مانه دان به و که سه ی که به رۆژوو بووه

(ن) واته : (النجاه) نه جات و رزگار بوون له دۆزه خ

پرسپاری (۳) که ی رهمهزان فهرزکرا؟ وه روکنی چه ندهمه؟

وه لام : له رۆژی دووشه مه، له مانگی شهعبانی، سالی دووی کزچی

فهرزکرا، که روکنی چواره می ئیسلامه .

پرسپاری (۴) مهرجه کانی واجب بوونی رۆژوو چه نلن؟

وهلام : مهرجه کانی واجب بوونی رۆژوو چوان

۱-الاسلام.کابرا موسلمان بیئت

۲-العاقل.ژییریئت

۳-البلوغ.بالغ بیئت واته مندال نه بیئت

۴-توانای مه بیئت به رۆژو بیئت

پرسپاری (۵) نایا پیناسه ی رۆژوو له رۆوی زهمان وشه ریعه ته وه چیه؟

له زمانه وانیدا واته خۆگرتنه وه له شت چ قسه بیئت چ خواردن

به لگه ی نه وه ش فهرموده یه کی په روه ردگاری جیهانیانه

که ده فه مویت (إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا) ۲۶

مریم

به (نیشارهت) پئی بلی به پاستی من قسه نه کردنم له سه ر خۆم

نه زردووه بۆ (خوای) میهره بان له به رنه وه نه مپۆ قسه له گه ل هیهچ

که سیکا ناکه م.

وه. رۆژوو له شه ره دا: خۆگرتنه وه یه له و شتانه ی رۆژو ده شکیتن،

له خۆره لاتنه وه تا خۆرئاوا بوون له گه ل بوونی نیه تتدا.

پرسپاری (۶) میژووی ته شریع و واجب بوونی پۆژوو که ی بوو؟

وهلام : پۆژی مانگی پهمه زان له مانگی شه عبانی سالی دووه می
کوچی دا فهرز کرا پۆژوو پیش نه وهش له ناو ئوممه تانی پیشوودا هر
هه بووه، په روهردگار ده فهرمویت. يَتَايْهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا كُنْتُمْ تَقُوْنَ ﴿١٨٣﴾ البقرة:

۱۸۲

پۆژوو پیش نه وهش له مانگی شه عبانی سالی دووه می بووه،
په روهردگار ده فهرمویت

واته: نه ی نه وانهی که بپواتان هیناوه پۆژووتان له سەر نوسراوه
هه روه ک نوسراوه له سەر نه وانهی له پیش ئیوه دابوون بۆ نه وهی
خۆتان بپاریزن.

پرسپاری (۷) نایا چه ند جار ووشهی (رَمَضَانَ) له قورتان دا هاتوو؟

وهلام: ووشهی (رَمَضَانَ) یه ک جار له قورتان دا هاتوو
په روهردگار ده فهرمویت، ﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِيْ اُنْزِلَ فِيْهِ الْقُرْءَانُ
هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ

فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ

يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ

وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿﴿﴾ البقره

۱۸۵ واته: (خوای گه وره وهسف و سه نای مانگی ره مه زان ده کاو ده فهرموی: شهر رمضان الذي أنزل فيه القرآن مانگی ره مه زان، نه و مانگیه که قورنانی تیدا نیردراوته خورای، واته: له په مه زاندا (دهست به ناردنی کراوه) هدی للناس رینمای مهردم ده کا بۆ گشت کاریکی چاک و بینات من الهدی والفرقان و چه ندین به لگه و نیشانه ی نۆد روونی تیدایه بۆ شاره زای ریی هه ق و، جیا کردنه وهی راست و ناراست فمن شهد منكم الشهر فليصمه ئینجا هه رکه سیکتان مانگی ره مه زانی به سه رهات، وه رییوارو نه خووش نه بووو، بپو بیانووی شه رعیشی نه بوو، ده بی به رۆژوو بیت فمن كان منكم مريضا أو على سفر ئینجا نه و که سه شتان نه خووش و له ش به باره، یا له سه فهره و رییواره و، رۆژوو که شی ده شکینئ فعدة من أيام آخر ده بی له رۆژانی دیکه دا، چه ند رۆژیکێ تر به قهزا بگریته وه یرید الله بكم اليسر خوا ئاسوودهیی و کار ئاسانی ئیوهی ده وی ولا یرید بكم العسر و له نه نجامدانی فهرزه کاند، نایه وی بکه ونه تهنگی و نار په حه تی و لتكملوا العدة و ده یه وی به ئاسانی رۆژووئ نه و ماوه ته واویکه ن

ولتکبروا الله علي ما هداکم و به گه وره یی خوا بزنانن وقایل بن، که
نیوه ی رینماکرد لعلکم تشکرون پیویسته سوپاسی بکن لهسهر نه و
مۆلەتدانه و سهخت نه گرتنه ی.

پرسپاری (۸) نایا به چی مانگی رهمهزان واجب ده بیته؟

وهلام : مانگی رهمهزان به یه کۆک له م دوو شته واجب ده بیته

۱. بینینی مانگ به شاهیدیکی عادیل.

۲. ته و او کردنی مانگی شهعبان به سی (۳۰) رۆژ، نه مهش کاتیکی

له بهر نه دیتنی مانگ له بهر هور یان له بهر نه هاتنی شایه دیکی عادیل.

به لگهش لهسهر خالی (۱) و (۲) نه م فرموده شیرینه یه

پیغه مبه رمان (ﷺ) فرمویه تی (صُومُوا لِرُؤُوتِهِ ، وَأَفْطِرُوا لِرُؤُوتِهِ

، فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمُ الشَّهْرُ فَعُدُّوا ثَلَاثِينَ). رَوَاهُ مُسْلِمٌ فِي الْمَسْنَدِ عَنْ

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ وَآلِهِ: كَـه مانگتان دی به رۆژو بن و که مانگتان

بینی بیشکیئن. نه گه ر هه ور بوو، نه و (شعبان) ته و او بکن و بیکن به

سی (۳۰) رۆژ.

پرسپاری (۹) ئایا پیغه مبهەر (ﷺ) چهند (رَمَضَانَ) ی گرتوه له ژیانیدا ؟

وهلام : پیغه مبهەر (ﷺ) له ژیانى پیرۆزیدا (۹) سال پۆڤووی پهمه زانی گرتووه (۸) سالیان مانگی پهمه زان (۲۹) پۆڤ بووه. وه (۱) سال پهمه زان (۳۰) پۆڤ بووه.

پرسپاری (۱۰) پهمه زان به چهند شاهید جیگیر ده بیئت ؟

وهلام : به يهك شاهیدی عادیلی دادپهروهه جیگیر ده بیئت به به لگه ی. (عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : تَرَأَى النَّاسُ الْهِلَالَ فَأَخْبَرْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَنِّي رَأَيْتُهُ فَصَامَ وَأَمَرَ النَّاسَ بِصِيَامِهِ) رواه ابوداود. واته به پیغه مبههرم راگه یاند من مانگی يهك شهوه ی رهمه زانم دیتوه، ئینجا پیغه مبههر به پۆڤو بوو، فه رمانیشی دا خه لك به پۆڤووبن.

پرسپاری (۱۱) مهرجه کانی واجب بوونی پۆڤوو چهندن ؟

وهلام : مهرجه کانی واجب بوونی پۆڤوو چوان ؟

۱- موسلمان بیئت

۲- ژیر بیئت

۳- بالغ بیئت

۴- توانای مه بیئت به سههه پۆڤوو گرتندا

پرسیاری (۱۲) ناداب و رهوشتی پوژوو چین؟

ولام : هه رکهس به پوژوو بیت موسسته حه ببه په پرهوی نام دهستورانهی خواره وه بکات

۱ پارشیوکردن پیغه مبهه (ﷺ) دهفه رمویت (تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَهً) رواه البخاری ومسلم) واته پارشیو بکهن چونکه له پارشیو کردندا به رهکته هیه.. وه دهفه رمویت (عَلَيْكُمْ بِالسَّحُورِ ، فَإِنَّهُ الْغَدَاءُ الْمُبَارَكُ ، وَأَسْفِرُوا بِهِ مَا اسْتَطَعْتُمْ ، وَتَسَحَّرُوا وَلَوْ بِجُرْعَةٍ مِنْ مَاءٍ) الطبرانی فی معجمه الکبیر) واته : پارشیو بکهن چونکه خواردنی پارشیو خواردنیکی موباره که ، مهتا دهتوانن دواى بخه ن ، پارشیو بکهن نه گه به قومه ناویکیش بی. (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ يَتَسَحَّرُ فَقَالَ إِنَّ السَّحُورَ بَرَكَهٌ أَعْطَاكُمُهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَلَا تَدْعُوهَا)

(السَّحُورُ بَرَكَهٌ فَلَا تَدْعُوه وَلَوْ أَنَّ يَجْرِعَ أَحَدُكُمْ جُرْعَةً مَاءٍ فَإِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يَصْلُونَ عَلَى الْمَسْحَرِينَ) رواه احمد . واته : خواردنی پارشیو به رهکته ، واز له پارشیوکردن مههینن، نه گه ریه کیک له ئیوه به قومیک ناویش بیت، هه پارشیو بکات، چونکه خوا رهحمهتی خوئی نه رزینی و فریشته کان نه پارینه وه بۆ پارشیوکه ران.

ناگاداری : کاتی پارشیو له نیوهی شهوه دهست پی دهکات تاکو بانگی به یانی به لام دواخستنی خیرتره. (لَا تَزَالُ هَذِهِ الْأُمَّةُ بِخَيْرٍ مَا آخَرُوا السَّحُورَ وَعَجَّلُوا الْقِطْرَ. رَوَاهُ أَبُو يَعْلَى ، وَأَحْمَدُ/

٦: سه خاوهت و قورئان خویندن

عن ابن عباس رضی الله عنهما: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) أَجْوَدَ النَّاسِ بِالْخَيْرِ، وَكَانَ أَجْوَدَ مَا يَكُونُ فِي رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَكَانَ جَبْرِيلُ يَلْقَاهُ كُلَّ لَيْلَةٍ فِي رَمَضَانَ حَتَّى يَنْسَلِخَ يَغْرِضُ عَلَيْهِ النَّبِيُّ (ﷺ) الْقُرْآنَ. فَإِذَا لَقِيَهُ جَبْرِيلُ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) أَجْوَدَ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ. رواه الشيخان

واته: پیغه مبه ر خوا (ﷺ) سه خیرین که س بوو، وه له کاتی کدا ، که له رهمه زاندا به جبریل ده گیشته له هه موو کاتی کدا به خشه رتربوو، که هه موو شه ویکی رهمه زان پیی ده گیشته قورئانی له گه ل ده ور ده کردوه، ئا نه له و کاته دا پیغه مبه ری خوا له به خشیندا له بای هه لکردو خیرا تربوو.

٧: تیکوشان له خوا په رستیدا : له ده پۆزی دواپی په مه زاندا .بوخاری و موسلیم له عائشه وه نه گیرنه وه که پیغه مبه ر (ﷺ) کاتی نه گه یشته ده پۆزی دواپی په مه زان شه وانی زیندوو نه کرده وه به عیبادت و خیزانه کانی هه لته ستاند و به ندو خینه ی توند نه کرد..)
كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ أَقْبَطَ أَهْلَهُ وَرَفَعَ الْمُنْزَرَ قِيلَ لِأَبِي بَكْرٍ مَا رَفَعَ الْمُنْزَرَ قَالَ اعْتَزَلَ النَّسَاءُ. اخرجہ احمد واته : کاتی پیغه مبه ری خوا ده گه یشته ده شه وی کوتایی رهمه زان ، خیزانه کانی هه لده ساند ، و خۆی دوور ده خسته وه له خیزانه کانی .

پرسپاری (۱۳) نهو شتانه چین که بو پوژووان (صانم) پهوايه؟ واته

جائزه؟ هاته روم به ساله تارنه

۱- خو خستنه ناو تاو و خو نوqm کردن تییدا

۲- چاو پشتن به کل جائزه به لام دلۆپه قه تره ی گوی پوژوو ده شکینئ قه تره کردنه وه ی ناو چاو پوژوو ناشکینئیت ، چونکه ده رچه به کی کراوه نیه حوقنه له کۆمه وه پوژوو ده شکینئیت ؛ چونکه کۆم ده رچه به کی کراوه یه حوقنه له خوینه وه پوژوو ناشکینئیت، چونکه ده ماری خوین ده رچه به کی کراوه نیه ...

نه مانی تریش به م شیوه یه ن.

زانایان به که راهه تی نه زانن که پوژوو وان قه تره بکاته لوتی ، نه لاین پوژووی پیته شکیت .

۳- ماچکردنی ژن و میرد: ماچکردن بۆ که سیك که توانای به سه ر خو یه وه هه بیته په وایه . به لام ئیمامی (النواوی) ده فه رمویت نا په سنده ، به نا په سنديکی هه پام ، چونکه مه ترسی توشبو نی هه پامی لی ده کریت، که واته نه گه ر که سیك توانای به سه رخو دا نه بوو با دوور بکه ویتته وه له م کاره . له فقه السنه هاتوه .

(عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ هَشَشْتُ يَوْمًا فَقَبَلْتُ وَأَنَا صَائِمٌ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ صَنَعْتُ الْيَوْمَ أَمْرًا عَظِيمًا فَقَبَلْتُ وَأَنَا صَائِمٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَرَأَيْتَ لَوْ تَمَضَّمْتُ بِمَاءٍ

۹- احتلام بوون پۆژ و ناشکینیی

۱۰- کهله شاخ گرتن(حجامه)

۱۱- خوین گرتنیش پۆژو ناشکینیی چ له دهمار چ له پیست.

۱۲- په وایه بۆ پۆژوووان پۆژ بکاته وه به له شی گرانه وه (جه نابتداری)

۱۳- ژنی بی نوێژ و زه یستان ئه گەر له شه و دا پاک بونه وه

دروسته بۆیان خۆ شتن دوا بخه هتا به یانی ، وه به پۆژو بونیان

دروسته، پاشان له سه ریانه خۆیان بشۆن بۆ نوێژه کانیان

پرسیاری (۱۴) ئه و شتانه چین که پۆژوو به تال ده که نه وه؟

۱- خواردن و خواردنه وه ئه گەر به ئه نقه ست بوو

۲- که شتنی شتیکی ماددی بۆ ناوه وه ی له ش له ده رچه یه کی

کراوه (مه به ست له ده رچه یه کی کراوه واته دهم و گوێ و پیش و

پاش له نیرو می دا

۳- رشانه وه به ده ست ئه نقه ست به لام رشانه وه زۆری بۆ هیئاو

رشایه وه ئه وه زیانی نیه بۆ پۆژوه که ی.

۴- جوتبونی به ئه نقه ست هه رچه نده ئاویشی نه یه ته وه (جیماع)

۵- ئاو هیئانه وه (الاستمء) به لام ئه گەر به سه ریدا هاتبوو، به

ده ستی ئه م نه بوو، ئه وه پۆژووی ناشکی وه ک به خه یال یان له

خۆپا ئاوه که هاته خواره وه.

۶- سوپی مانگانه و خویتی مندال بوون

۷- شیتی و هه لکه پانه وه له دین

۸- چلم یان به لغم بگاته بۆشایی ده می و توانای هه بی فری ی
بداته دهره وه ، له گه ل نه وه شدا قوتی داوه نه وه پۆژوه که ی
به تال ده بی ، به لام نه گه ر توانای فریدانی نه بوو به خوی پۆیشه
خواره وه نه و کاته پۆژوه که ی به تال نابی

تیپینی: له مه زه بی ئیمامی (حنفی) دا به قوتدانه وه ی چلم و
به لغم می خوی پۆژوو ناشکینئ.

۹- (بخاع) دهرمانی (په بۆ) نه و دهرمانه یه له ناو قوتیدا له گه ل هه و
داده گیرئ نه خۆشه پشو ته نگه کان به کاری دینن پۆژوو
ده شکینئ (به لام هه ندئ زانایان هه توانایان داوه پۆژوو
ناشکینئ).

پرسپاری (۱۵) نه و عوزرانه ی پۆژوو شکاندن جه لال ده که ن چین؟

۱- نه خۆشییک که زیانی زۆر به که سه که بگه یه نیت یان نازاریکی
زۆری بدات.

۲- سه فه ریکی دوور که که متر نه بیئت له (۸۲) کم و وه
سه فه ره که ش جه لال بیئت. وه خوی گه وره ده فه رمویت ((فَمَنْ كَانَ
مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ)) البقرة ۱۸۴

واته: ئهوهش كه نهخۆش بێت یان له سهفهردا بێت با له پۆژانی
تردا بهو ئهندازه بیگریتهوه. ئهم دووانه فیدیة نادهن بهلام پۆژوهكان
دهگێڕنهوه

۳- نهبوونی توانای پۆژووگرتن: ئهوهی ناتوانییت به پۆژوو بێت
له بهر پیری یان نهخۆشییك كه ئومیدی چاك بوونهوهی نییه ئهوه
واجب نییه لهسهری به پۆژوو بێت بهلكو بۆ ههر پۆژێك (فیدیة) دهدهات و
پۆژوو گێڕانهوهی له سهر نییه.

پرسیاری (۱۶) ئایا رۆژو چهند جوړه ؟

وهلام : رۆژوو چوار جوړه

۱- رۆژووی فهرز وهك ۱- رۆژووی مانگی رهههزان ب-- رۆژووی
كه فاپهت ج- رۆژووی نهز

۲- رۆژووی سوننهت وهك دووشهم و پینج شهم و ۱۲-۱۴-۱۵
هه موو مانگیك وعهرهف ،،،،، هتد

۳- رۆژووی حهرام ۱- دوو رۆژی چهژنی رهههزان و قوربان (عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنْ صِيَامِ يَوْمَيْنِ يَوْمِ الْأَضْحَى ،
وَيَوْمِ الْفِطْرِ . رَوَاهُ مُسْلِمٌ ، وَأَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ وَاتِهِ : يَتَفَهَّمُ بِهِ
ﷺ) قهدهغهى کردوه :له چهژنی قوربان و رهههزاندا به رۆژوو ببی.

ب- (ایام التشریق) سنی رۆژه که ی دوی چه ژنی قوربان (ایام التشریق) ایام اکلی و شرب و ذکر الله. رواه مسلم واته: سنی رۆژه که ی (ایام التشریق) ی دوی چه ژنی قوربان رۆژانی خواردن و خواردنه وه و زکری خوی که ورده نه.

ج- (يوم الشك بلا سبب) رۆژی گومان بی هو، وهك ۳۰ شهعبان (كُنَّا عِنْدَ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ فَأَتَانِي بِشَاةٍ مَصْلِيَّةٍ فَقَالَ: كُلُوا فَتَنَحَّى بَعْضُ الْقَوْمِ فَقَالَ: إِلَيَّ صَائِمٌ فَقَالَ عَمَّارٌ: مَنْ صَامَ يَوْمَ الشَّكِّ فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ (وَصَلَّى)) أَخْرَجَ الْبُخَارِيُّ. (واته: عه مام وتی هه رکه سیك له رۆژی به گوماندا به رۆژوو بی به راستی تاوانی به رامبه ر پیغه مبهه کردوه.

بق زانیاری: زانایان ده لێن دورسته رۆژوووه سوننه ته کان له رۆژی گومان بگری به به لکه ی: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) لَا تَقْدَمُوا رَمَضَانَ بِصَوْمٍ يَوْمٍ وَلَا يَوْمَيْنِ، إِلَّا رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمًا، فَلْيَصُمْهُ - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. واته: وه پيش رهمهزان مه که وهن به به رۆژوو بونی رۆژیک یان دوو رۆژ ته نهها نه و که س نه بی که به عاده تی خوی به رۆژوو ده بی.

د- رۆژوو ی سه رتاسه ری سال: نه مهش به لکه کانیا ن له خواره وه.

۴- روژدوی ناپهسند (مکروه) ۱- روژى ههینی به تهنها (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ) قَالَ : لَا تَخْتَصُوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي ، وَلَا تَخْتَصُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِصِيَامٍ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ. واته : به تاييه تی له روژى ههینی به روژدو مه بن ، مه گهر له روژى کی واه دابی، به عادهت به کیکتتان به روژدو ده بوو.

(ب- شه ممه به تهنها ج- سه رتاسهری سال .

عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): يَا عَبْدَ اللَّهِ أَلَمْ أَخْبِرْ أَلَّا تَصُومَ التَّهَارَ وَتَقُومَ اللَّيْلَ فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: فَلَا تَفْعَلْ، صُمْ وَأَفْطِرْ، وَقُمْ وَتَمْ، فَإِنَّ لِحَسَدِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَإِنَّ لِعَيْنِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَإِنَّ لِرِزْجِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَإِنَّ لِحَسَنِكَ أَنْ تَصُومَ كُلَّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، فَإِنَّ لَكَ بِكُلِّ حَسَنَةٍ عَشْرَ أَمْثَالِهَا، فَإِنَّ ذَلِكَ صِيَامَ الدَّهْرِ كُلِّهِ فَشَدَّدْتُ فَشَدَّدَ عَلَيَّ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَجِدُ قُوَّةَ قَالَ: فَصُمْ صِيَامَ نَبِيِّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَلَا تَزِدْ عَلَيْهِ قُلْتُ: وَمَا كَانَ صِيَامَ نَبِيِّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: نَصْفُ الدَّهْرِ، فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَقُولُ بَعْدَ مَا كَبُرَ: يَا لَيْتَنِي قَبِلْتُ رُخْصَةَ النَّبِيِّ (ﷺ). أخرجه البخاري

واته : هه ندی جار به روژدو بیهو هه ندی جاریش پی مه به، شه ونوژ بکه و به وه، لاشهی خۆت مافیکی لهسهر تو ههیه،

چاوهكانت مافیکی لهسەر تو هیه، ژنهکات مافیکی لهسەر تو هیه، میوانهکات مافیکی لهسەر تو هیه.

پرسپاری (۱۷) نهگهر کهسیک له رهههزاندا جیماع بکات به نه نهقهست
که فارهتی چیه؟

وهلام: که فارهتی به م شتوهی خواره وهیه .

۱- یان بهندهیهک نازاد بکات ، له سهردهمه نهماوه .

۲- نهگهر بهنده نهبوو (۶۰) رۆژ له سهریهک به رۆژوو بیت

۳- نهگهر توانای نهبوو به رۆژو بیت (۶۰) فهقیرنان بدات

پرسپار (۱۸) نایا که فارهتی جیماع لهسەر پیاوه یان لهسەر ژن و
پیاوه؟

وهلام: مهزه بی شافعی له مهدا نه وهیه که فارهت لهسەر ژن نیه

به هیچ جوریک، نه له حاله تیکدا خوی رازی بیت، نه له حاله تیکدا رۆزی
لیکرا بیت، به لکو ته نها گرتنه وهی رۆزی له سهره و بهس.

پرسپاری (۱۹) نایا چار چیه بۆ نه و ولاتانهی رۆژیان زۆر تیدادرێژه شهویان کورته؟

وهلام : لهسەر نه و ولاتانه دهروڤ (قیاس) دهکریت که شه و رۆژیان ناوهنده و شهریعهتی ئیسلامی تیدا هاتۆته خوارهوه وهک مهککه و مه دینه .

پرسپاری (۲۰) له چ کاتی که دهتوانی نیهتی رۆژوو بینیت؟

وهلام : له شه و له رۆژ ئاوابوون تا کو بهیانی .

پرسپاری (۲۱) نایا رۆژوو به زۆر ئیکردن دهشکی؟

وهلام : نه گهر به زۆری دهمی بکه نه وه شتیکی بپژیننه ناو که روی پۆژوه که ی ناشکی .

پرسپاری (۲۲) نه گهر که سی که بی هوش بوو نایا رۆژوه که دهشکی؟

وهلام : بی هوش بوون زیان له رۆژوو نادات ، به و مه رجی له رۆژوه که دا ده میکی که م به هوش بیته وه ، به لام نه گهر له به یانیه وه تا رۆژ ئاوابوون بی هوش بووی ، رۆژوه که ی به تاله واجب ه قه زای بکاته وه ، وه دهرمانی بی هوش که ریش (بهنج) هه مان بپاری بۆ دهری نه گهر بۆ کاریکی پتویست به کار هیئرا .

پرسیاری (۲۳) ئایا دروسته خواردن و خواردنه وه بدریته کهسانی بی رۆژوو؟

وهلام: حه‌رامه‌ موسلمان له رۆژانی پهمه‌ زاندا خواردن و خواردنه‌ وه ب‌داته‌ نه‌ و که‌ سانه‌ی رۆژوویان له‌ سه‌ر واجبه‌ و که‌ به‌ بی عوز به‌ پۆژوو نابن. وه‌ نه‌ گه‌ر رۆژوو نه‌ گه‌ر که‌ کافریش ب‌یت دروست نیه‌ خواردن و خواردنه‌ وه‌ی ب‌داتی، چونکه‌ نه‌مه‌ یارمه‌تی دانه‌ له‌ سه‌ر گوناهاکاری.

پرسیاری (۲۴) ئایا دروسته (مجاهدی ریگا خوا له‌ شه‌ری کافران رۆژوو بشکینێ؟

وهلام: نه‌ گه‌ر موسلمانان به‌ هۆی به‌ رۆژوویون توانای به‌رگریان نه‌ بوو، دروسته‌ رۆژوو بشکینن، به‌ لکو نه‌ گه‌ر مه‌ ترسی سه‌ر که‌ وتنی کافره‌ کان هه‌ بی نه‌ و کاته‌ واجبه‌ رۆژوو هه‌ کان بشکینن، بۆ نمونه‌:

عن أنس رضي الله عنه، قال: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ (ﷺ) أَكْثَرُنَا ظِلًّا أَلَذِي يَسْتَظِلُّ بِكَسَائِهِ؛ وَأَمَّا الَّذِينَ صَامُوا فَلَمْ يَعْمَلُوا شَيْئًا، وَأَمَّا الَّذِينَ أَفْطَرُوا فَبَعَثُوا الرِّكَابَ وَامْتَهَنُوا وَعَالَجُوا؛ فَقَالَ النَّبِيُّ (ﷺ) ذَهَبَ الْمُفْطِرُونَ الْيَوْمَ بِالْأَجْرِ (رواه الشيخان) واته‌: پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) و (صحابه‌) كان له‌ سه‌فه‌ریکی غه‌زادا بوون، هه‌ندیکیان رۆژوویان شکاند و به‌ هیز بوون و کاری پێویستیان کرد، هه‌ندیکیشیان به‌ رۆژوویون و بۆ هه‌ندی کاری

پتیویست بی هیژیوون، پیغه مبه (ﷺ) فرمووی رۆژووشکیته کان
نه مرق پاداشتی گه وره یان بۆ خویان برد.

پرسیاری (۲۵) نه گه ره به زۆری جیماعیان له گه له که سیک کرد، یان
له بیرى نه بوو به رۆژووه، نایا رۆژووی ده شکى؟

وهلام : نه گه نه یده زانی جیماع له رۆژوودا حه رامه، چونکه تازە
موسلمان ببوو، یان له شویئیکی دور له زانیان گه وره ببو یان له
بیری چووبی که به رۆژووه، یان به ویستی خوی نه بی وهک به زۆر
لیکردن جیماعیان له گه له کرد بی یان له خه ودا جیماعیان له گه له
کرد بی له و حاله تانه دا رۆژوویان به تال نابی، بهلام رۆژووی به
ناگایه که به تال ده بی.

پرسیاری (۲۶) نایا نویژی تراویح سوننه ته یان نا؟

وهلام : نویژی ته راویح سوننه ته، ئیمامی بوخاری و موسلیم
ریوایه تیان کردوه له هه زه ته عایشه وه که پیغه مبه (ﷺ) چهند
شهوی له مال هاته دهره وه بۆ مزگه وت و هه شت رکات نویژی
ته راویحی کردو له هه ردوو رکاتی کدا سه لامی ده دایه وه ئیتر خه لکه که
زۆر بوون له شهوی چواره م نه هاته دهره وه، عه رزیان کرد بۆچی
نه هاتۆته دهره وه فرمووی ؟ ترسام فره زیکریت له سه رتان و

نه توان به جی ی به یئن. لکه هه لکه یه ته

قَالَتْ عَائِشَةُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) لَيْلَةً مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ فَصَلَّى فِي الْمَسْجِدِ فَتَابَ رَجُلٌ فَصَلَّوْا مَعَهُ بِصَلَاتِهِ فَلَمَّا أَصْبَحَ النَّاسُ تَحَدَّثُوا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ خَرَجَ فَصَلَّى فِي الْمَسْجِدِ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ فَاجْتَمَعَ اللَّيْلَةُ الْمُقْبِلَةَ أَكْثَرُ مِنْهُمْ قَالَتْ فَخَرَجَ النَّبِيُّ (ﷺ) اغْتَسَلَ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَصَلَّوْا مَعَهُ بِصَلَاتِهِ ثُمَّ أَصْبَحَ فَتَحَدَّثُوا بِذَلِكَ فَاجْتَمَعَ اللَّيْلَةُ الثَّلَاثَةَ نَاسٌ كَثِيرٌ حَتَّى كَثُرَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ قَالَتْ فَخَرَجَ النَّبِيُّ (ﷺ) مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ فَصَلَّى فَصَلَّوْا مَعَهُ فَلَمَّا كَانَتْ اللَّيْلَةُ الرَّابِعَةُ اجْتَمَعَ النَّاسُ حَتَّى كَادَ الْمَسْجِدُ يَعْجُزُ عَنْ أَهْلِهِ فَجَلَسَ النَّبِيُّ (ﷺ) فَلَمْ يَخْرُجْ قَالَتْ حَتَّى سَمِعْتُ نَاسًا مِنْهُمْ يَقُولُونَ الصَّلَاةَ فَلَمْ يَخْرُجْ إِلَيْهِمْ النَّبِيُّ (ﷺ) فَلَمَّا صَلَّى صَلَاةَ الْفَجْرِ سَلَّمَ ثُمَّ قَامَ فِي النَّاسِ فَتَشْهَدُ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّهُ لَمْ يَخَفْ عَلَيَّ شَأْنُكُمْ اللَّيْلَةَ وَلَكِنِّي خَشِيتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُمْ فَتَعْجِزُوا عَنْهَا) مسند أحمد ، وه ههروه ها وارد بووه له هه ندى

سه رچاوان كه ۱۲ ركاتى تريحى له مال كردوه واته ۸+۱۲=۲۰ وه ههروه ها نه هلى مه دينه بزيان ههيه ۳۶ ركات بكن جگه له (وتر) واته نيستا به زردى به م شيوهيه به :

۱- له كوردستان (۸) ركات ته راويح وه (۳) ركات (وتر) = ۱۱ ركات

۲- له مهككه (۲۰) ركات ته راويح وه (۳) ركات (وتر) = ۲۳ ركات

۳- به لام خه لكى مه دينه بزيان ههيه (۳۶) ركات ته راويح بكن

جگه له وتره كان

پرسپاری (۲۷) پاش وهفاتی پیغه مبهرا (ﷺ) کئ بهم شیوهی ئیستای
نویژی تهراویچی ریک خست؟

وهلام : ئیمامی عومهر بوو ،خوای لی پازی بی دوو ئیمامی بو
موسلمانان دانا وه تهویدی نویژهکانی کرد. ئوبهیی کوری که عبی
کرد به ئیمام بو پیاوان وه سولهیمانی کوری حهنتهمهی به ئیمامی
ژنان دانا وه هاوهلهکانی پیغه مبهرا (ﷺ) هه موو پازی بوون وه
که سیش ئینکاری نه کرد.

پرسپاری (۲۸) نایا زهکاتی سهرفتره واجبه؟ وه کهی دهدری؟

وهلام : زهکاتی سهرفتره فهرزه له سه ره موو موسلمانیک
که ورده و بچوک که زیاد له قوتی شه و روژی جه ژنی هه بیت. له
سونه نی ابو داود هاتوه ((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ)
زَكَاةَ الْفِطْرِ طَهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ فَمَنْ
أَدَّاهَا قَبْلَ الصَّلَاةِ فَهِيَ زَكَاةٌ مَقْبُولَةٌ وَمَنْ أَدَّاهَا بَعْدَ الصَّلَاةِ فَهِيَ صَدَقَةٌ
مِنَ الصَّدَقَاتِ) واته: پیغه مبهرا (ﷺ) زهکاتی سهرفتره ی فهرز کردوه
، بۆ پاک بونه وهی روژوه وان ،له قسهی ناشیرین و بی شهرعی ،وه
خواردنی بی بۆ هه ژاران هه رکه سی پیش نویژی جه ژن بیدا نهوا
زهکاتیککی وه رگیراوه وه هه رکه سی دواپی نویژ بیدا نهوه خیریکه له
خیره کان.

پرسپاری (۲۹) کهی سهرفته ره واجب دهبی؟

وهلام : به هاتنی شهوی جه ژنی رهمهزان واجب دهبی. بهلام
دورسته له سهرهتای مانگی رهمهزانه وه سهرفته بدری.

پرسپاری (۳۰) نایا کهی فیدییهی رۆژوو ددریت؟

وهلام : له مهزه بی نیعمای شافعی واجبه له کوتایی رهمهزاند
فیدییه بدریت، دوستیشه له شهویکا فیدییهی رۆژوو سبهینی بدری
بهلام له مهزه بی نیعمای له بو حنیفه دورسته له سهرهتای
رهمهزاند فیدییهی هه موو رهمهزان بدات.

پرسپاری (۳۱) بۆچی خه لک له رهمهزان زهکات دهدات؟

ولام : مروفی موسلمان دهتوانی له هه موو کاتیکی سال زهکات
بدات که نه دوو مه رجی لی هاته جی:

۱- که ماله که گه یشته نه ندازهی زهکات

۲- سالی به سه ردا سوپایه وه.

بهلام بۆیه خه لک له رهمهزان زهکات دهدن له بهر دوو هۆ:

۱- له مانگه دا حیساب بۆ خۆی پاده گری واته رهمهزان بۆ

رهمهزان.

۲- چونکه خیر له رهمه زاندا به چه ندین قاته و پاداشتی زود زیاتره. عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ؟ قَالَ : « صَدَقَةٌ فِي رَمَضَانَ » (الترمذي: ۶۶۳) واته نه نه س خوا لی رانی بی ووتی : وتیان نهی پیغه مبهری خوا باشتین خیر کامه به ؟ فه رموی خیر له رهمه زان.

پرسپاری (۲۲) بۆچی خه لک نیواران خواردن و خواردنه وه ده باته مزگه وته کان بۆ خه لکی به رۆژوو یان که سانیك هه ن نان ناماده ده که ن له مالان و شوینی تر؟

وه لام : چونکه زود خیره له کاتی فه تاردا رۆژووگره کان به خواردن تیر بکات ، جا نه که رده سه لاتی نه بوو با به ربانگ بداته رۆژووگره کان هه رچه نده ته نها قومه ناویک یان دانه فه سپیک بیت. چونکه پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت (قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ) مَنْ فَطَرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْئًا احمد ، والدارمی ، والترمذی - حسن صحیح - وابن ماجه ، وابن خزيمة ، وابن حبان ، والبيهقي ، واته : هه رکه سیک به ربانگ بداته رۆژوو گریت که رۆژووگره که خیری بۆ ده نوسری ، هه چیش له خیری رۆژووگره که که م ناکاته وه .

پرسپاری (۳۳) نه گهر که سیك شیتکی خوارد یا خواردیه وه یا
جیماعی کرد وای زانی روژ ناوابوووه یاوای نه زانی روژ
نه بوته وه دواپی پیچه وانهی نه وه دمرکه وت؟

وه لام : دورا هیه به که م : ده لی نه وکه سه قه زای لهسره لای
جه ماوهری زانایان ، له وانه هرچوار نیمامه خاوهن مه زه به کانن .
دووم : (نيسحاق و داود و ثيبين و حزم و عهتا و عوروه و حه سنی
به سری و مواهید ده لیتن نه وکه سه روژووه که ی دورسته و
گیرانه وه ی لهسره نی به ، به پیی فهرمووده ی خوای گهره (وَلَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ، وَلَٰكِنْ مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا) (الأحزاب ۵) واته : لهسره نه وانهی به هه له نه یکه ن
تاوانبار نابن ، به لام لهسره نه وانهی به قهستی دل نه یان که ن تاوان بار
نه بن . وه به پیی فهرمووده ی پیغه مبه ر (ﷺ) که فهرموویه تی : (إِنَّ
اللَّهَ وَضَعَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَا وَالنِّسْيَانَ وَمَا اسْتَكْبَرُوا عَلَيْهِ) (رواه ابن
ماجه و الطبرانی والحاكم) واته خوا تاوانی هه له کردن و له بیر چونه وه
و به زود پیکردنی لهسره ئومه نه که م هه لگرتووه .

پرسپاری (۲۴) به لگهی شهوی قه در چی یه ؟ وه پاداشتی چیه ؟

وهلام: خوی گه وه له قورئانی پیروژدا سوره تیکی به ناوی قه در دابه زاندوه وهك ده فهرمویت.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ

خودای به رزی بی وینه ده فهرمویت: بیگومان ئیمه قورئانی پیروژمان له شهوی (قه در) دا نارده خواره وه، واته دهستپیکردن به ناردنه خواره وهی قورئان له شهوی (قه در) دا بووه، نهك ناردنه خواره وهی هه موو قورئان به گشتیی... هه ندیک له زانایان پریان وایه كه خودا هه موو قورئانی له (له وحی مه حفوظه) وه ناردوه بو ئاسمانی به كه م، ئینجا له ویتوه وورده وورده (جبرائیل) _ سهلامی خودای له سه ر بیّت _ هه ر جاره و چهند ئایه تیکی لی هیتاوه ته خواره وه بو پیغه مبه ری خودا (ﷺ) تا به نزیکهی بیست و سیّ سال هه موو قورئان هاتوه ته خواره وه... ئه و زانایانه ده لّین ئه م قسانه له (ئیبین عه بباس) وه وه رگه یراوه، به لام من وا ده زانم ئه مه جیگهی گومانه كه (ئیبین عه بباس) وای وتبیّت، چونكه له سه رده می پیغه مبه ری خودا (ﷺ) زۆرجار پهوداوێك پهوداوه، یان پرسپاریك له پیغه مبه ر (ﷺ) كراوه سه باره ت به شتیک كه پتویستی به پوونکردنه وه و پتیمایی هه بووه، خودای گه وه ریش به كسه ر چهند ئایه تیکی ناردوه ته خواره وه بو پوونکردنه وهی ئه و کارانه، یاخود بو

وهلامدانهوهی ئهو پرسپارانهی که دهکران. شهوی (قهدس) شهویکه له شهوهکانی مانگی په مهزان، خودا قهدرو پیزیکی تایبتهی پیداوه که قهدرو پیزی وای به هیچ شهویکی تری سال نه به خشویه، چونکه لهو شهوهدا خودا لوتف و بهزهیی خوی پژاند بهسهر مرقایه تیداو نوورو هیدایهتی خوی بۆ ناردنه خوارهوه، که چند ئایه تیک بوو له قورئانی پیروز. شهوی قهدر شهویکه له شهوهکانی مانگی په مهزان، چونکه خودا دهفرمویت: شهر رمجان الی أنزل فیہ القرین... بهلام کام شهوهی په مهزانه؟ هندیك دهلین یه کیکه له ده شهوهی کوتایی مانگه که، هندیکی تر دهلین: شهوی بیست و هوته مینیتهی، هندیکی دیکه دهلین: شهوی بیست و یه که میتهی، ههروه ها پایه کی تریش هه یه که شهویکه له شهوهکانی مانگه که به گشتی، بهلام به بی دیاریکردنی ژمارهی شهوه که، نه مه جگه له چەندین پای تر...

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۲

سه بارهت به گه ورهیی و به پیزی ئهو شهوه پیروزه، خودا دهفرمویت: ئهی پیغه مبهه (ﷺ) ئایا تو جوزانیت که شهوی (قهدس) چ شهویکی گه وره و به قه دره؟

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۳

شهوی قهدر له ماوهی هه زار مانگ به نرختره و خیرو به ره که تی زیاتره، واته: به سه ربردنی ئهو شهوه به کردهوهی چاک و به خوابه رستی و نویژو قورئان خویندن، خیری زیاتره له خیری ئهو

کردهوانه له ماوهی ههزار مانگدا نه نجام بدرین، که (لیله القدس) یان

تیادا نه بییت.

تَنْزِلُ الْمَلٰٓئِكَةِ وَالرُّوْحِ فِيْهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ اَمْرٍ ۝۴ + سَلَامٌ

ته فسیری ئایه تی ۴، ۵ به به که وهیه، که ده فهرمویت: له وشه وه دا

مه لانیکه کان و جبرائیل بۆ نه نجامدانی هه ر کاریک که خودا بپیری

له سهر دابییت، دینه خواره وه... نه وشه وه هه ر له ئیواره وه تا

گزنکی به یان هه لدییت_ که ئیتر نوژی به یانی ده ست پیده کات_

به رده وام سلاو خیرو به ره که ت ده باریت.

سَلَامٌ هِيَ حَتّٰی مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

زانایان ده فهرمون شهوی قه در چاکترین شه وه له دریزای سال.

پرسپاری (۲۵) رای زانایان چیه له دیاری کردنی نه م شه وه؟

وه لام: زانایان پایان نۆده بۆ دیاری کردنی نه م شه وه

۱- هه یانه ده لی شهوی قه در له هه موو مانگه که دا هه به

۲- هه یانه ده لی نه م شه وه شهوی (۲۱) ه

۳- هه یانه ده لی نه م شه وه شهوی (۲۳) ه

۴- هه یانه ده لی نه م شه وه شهوی (۲۵) ه

۵- هه یانه ده لی نه م شه وه شهوی (۲۹) ه

۶- هه یانه پای وایه نه وشه وه نه گه پیت به شه وه تاکه کانه وه له

ده شهوی نه خیری

۷- به لام بهشی زوری زانایان لهسهر ئه وه هاوپان که شهوی

(۲۷) ه

شه و نوێژکردن و خواپه رستی و پارانه وه و قورشان خویندن له وه
شه وه دا زۆرخێره. بوخاری و موسلیم له ئه بو هوریره وه ئه گیرنه وه
که پێغه مبه ر(ﷺ) فرمویه تی - ۱- (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
(ﷺ) مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ،
وَهُهُ بَرَّهَا فَرَمَويه تی - ۲- وَمَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ
مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ مُسْلِمٌ) واته هه ر که س له شهوی
قه دردا نه خهوت و خوا په رستی کرد به باوه ره وه و له بهر په زامه ندی
خوا، وه چاوه روانی ئه و پاداشته ی له خوا کرد، خوای گه وه له
گوناهی له وه و پێشی خۆش نه بیئت. وه هه ر که س له ره مه زان به
رۆژوو بوو به باوه ره وه و له بهر په زامه ندی خوا، وه چاوه روانی ئه و
پاداشته ی له خوا کرد، خوای گه وه له گوناهی له وه و پێشی خۆش
نه بیئت.

پرسیاری (۳۶) چ دوعایه ک زۆر خێره له م شه وه دا؟

وه لام : له عانی شه وه ئه گیرنه وه : (عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: - قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ : أَرَأَيْتَ إِنْ عَلِمْتُ أَيَّ لَيْلَةِ الْقَدْرِ، مَا
أَقُولُ فِيهَا؟ قَالَ: " قُولِي: اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي وَاعْفُ عَنِّي

الْخَمْسَةَ، غَيْرَ أَبِي دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَالْحَاكِمُ)) واته
 فهرمویه تی ووتم ئه ی نیراوی خوا نه گهر زانیم شهوی قه دره چ
 دوعایه ک بلیم تیدا؟ فهرموی بلی خوایه تو زور لیبوردهریت و
 لیبوردنت پی خوشه جا لیم ببوره .

پرسپاری (۲۷) نایا رهمهزان په رسته کان کین؟

وهلام : نه و جوړه که سانه ن که رهمهزان دیت دهست ده که ن به
 نویژکردن و به روژوو بوون و خوداپوشین ، به لام که رهمهزان ته واو بوو
 واز له نویژ دینن پشت له مزگهوت ده که ن و نافرته تانیش له چک
 (سهرپوش) فری دده ن ، وه مه ی خور دهست ده کاته وه به مه ی
 خواردنه وه ، نه مانه رهمهزان په رستن نه ک خودا په رستن چونکه خوا
 له هر (۱۲) مانگی سال فهرمانی کاری چاکمان پی ده کات ،

نه و جوړه که سانه نه فسی خویان کردوته خوی خویان وه خوی
 گه وره له قورنانی پیروژدا له سوره تی (الجماعه) نایه تی (۲۳)
 د ه فهرمویت ((أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ
 وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ
 بَعْدَ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۲۳

واته : ناخو بینوته نه و که سه ی مه واو ثاره زوی خوی کردوته
 په رستراوی خوی خواش به زانایی گومرای کرد وه موری ناوه به سر
 گوی و دلیدا وه په رده ی داوه به سر چاویدا ده ی جگه له خوا کی

پېنموونېي د هکات، دهی بۆچی بیرناکه نه وه. ؟ وه ئیمه بهر خوشک و
برایانه مادام له رهمه زان زāl بووی به سهر نهفس و شهیتان ،
نه هیلای دوی رهمه زان نه وان به سهر دا زāl بن.

پرسیاری (۲۸) نه گهر چو ویتنه مزگهوت له رهمه زان دهست به ته راویح
کړاېو توښ نویژي عیښات نه کړدېو چی ده کدی؟

وه لّام / ده ست به نويزی ته راویح ده کي له گه ل نويز خوینان به
نیه تی نويزی عیشا، دوايي سه لام دانه وهی نیمام ، تو سه لام
ناده یته وه نويزه که ت ته واو ده که یت ، نجا دوايي له گه ل خه لک
ته راویح بکه .

پرسیاری (۳۹) نایا دروسته نافرمت دهرمان بخوات تاكو چه یزی دوا بكهوت بو نهوهی رهمه زان به تهواوی بگریت ؟

وہ لَام / بہ لَیٰ دُورستہ بہ مہرجیک پَویژ بہ دکتوری پَسپُور و
دیندار بکات، بہ لَام نہ گہر دکتورہ کہ ووتی زیانت پیّ دہ گات، نہ وا
دورست نیہ چونکہ پیغہ مہر (ﷺ) دہ فہ رمویّ (لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ)
رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَابْنُ مَاجَہ. واتہ موسلمان نابیّ زیان نہ لہ خوی نہ لہ
خہ لکی بدات.

پرسپاری (۴۰) كه سیكى به رۆژوو له بیرى چوو شتى خوارد ئایا رۆژوو
وهكهى دهشكى، وهنه گهر كه سیك دیتى بیرى بخاته وه
یان وازی لیبینى؟

وهلام / وادیاره له بیر چوون له سروشتى مرۆفه و له ویستى نهو
به ده ره، شریعت ئاسانى کردوه و ئهرك ناخاته سه ره له بیرچوون،
بۆیه رۆژوو وهكهى ناشكى، وهك پیغه مبه ره ده فرمویت (مَنْ نَسِيَ
وَهُوَ صَائِمٌ، فَأَكَلَ أَوْ شَرِبَ، فَلَيْتَمَ صَوْمُهُ، فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ) رواه
البخارى ومسلم، واته: كه سیكى به رۆژوو له بیرى چوو خواردى یان
خواردیه وه با رۆژوو وهكهى ته واو بکات خوا ئه م خواردن و
خواردنه وهى پى به خشیوه، به لام نه وهى بیبینى پیویسته بیرى
بخاته وه ئه مه ده چپته بواری هاوکاری له سه ره چاکه وهك خوائ
که وره ده فرمویت (وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا
عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝۲ المائدة.
واته: یارمه تی به کتری بدهن له سه ره خواناسی و پارێزکاری و
چاکه کاری و، نه که ن هاوکاری به کتری بکه ن له سه ره گوناوه و سته م و
ده ست درێژی کردن.. له خودا بترسن و خۆتان له خه شمی خودایی
بپارێزن، چونکه بیگومان تۆله ی خودا زۆر به تین و پشت شکینه.

پرسپاری (۴۱) نایا نه گهر که سیک به یانی کرده وه وتیان نه مرو
 رهمه زانه ، نه یزانی بوو که بوته رهمه زان وشه ویش
 نیه تی نه هینا بوو چی بکات ؟

وه لام / مهر که سی وا بوو نه وه ندهی له م رۆژه ماوه نابی هیچ
 بخوات و نه بی ئه م رۆژه ش قهزا بکاته وه چونکه
 پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمووی (مَنْ لَمْ يَجْمَعْ الصَّيَّامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا صِيَّامَ
 لَهُ) رواه اصحاب السنن واحمد . یجمع ای یعزم ، مه رج نیه نیه ت به
 زمان بی نه گهر له شه به سه ر دلی داهات که به رۆژوو ده بی نه مه
 نیه ت

پرسپاری (۴۲) نافرته تیکی به رۆژوو له رهمه زان میرده که ی به رۆژوو
 نه بوو ناچاری کرد به رۆژ جیماعی له گهل کرد نایا نه م
 نافرته گوناھی ده گاتی ؟

وه لام / نه م پیاوه فاسقه و تاوانباره که به رۆژوو نابی ، واجبه
 هتا له توانای نه و ژنه یه به قسه ی نه کات ، به لام نه گهر به زۆر
 جیماعی له گهل کرد نه و ژنه که رۆژوو وه که ی ده شکێ و پتویسته
 نه م رۆژوو قهزا بکاته وه وه گوناھیشی ناگاتی چونکه
 پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمووی (إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِي عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ
 وَالْأَسْيَانَ وَمَا اسْتَكْرِهُوا عَلَيْهِ) واته : (له سه ر ئوممه تم نانوسری مه له و

لهبیرچوون و به زۆر پیکراو). وه پئویسته ئهم پیاوه زوو تهوبه بکات و له خوا بترسی. (بهلام لای مهزهبی شافیعی مادام به زۆریه ناشکی

پرسپاری (۴۳) ئایا مندال له چهند سالی نویژ و رۆژووی لهسهره ؟

وهلام : مندال ته کالیفی شهرعی لهسهر نیه وهك پێغه مبه (ﷺ) دهفه رموی (رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةِ عَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَقِظَ وَعَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَحْتَلِمَ وَعَنِ الْمَجْنُونِ حَتَّى يَعْقِلَ) رواه ابن ماجه . واته سی كهس گونا میان لهسهر نیه خهوتوو تا به ئاگا دیته وه مندال تا گهره دهبی شیت تا چاك ده بیته وه .

بهلام ئهبی دایك و باوك وهك پاهیتان و فیر کردن منداله کانیان به رۆژوو بکهن ، نه گهر له توانایاندا بوو ، وهك پێغه مبه (ﷺ) دهفه رموی (مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ ، وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا ، وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرِ ، وَفَرَّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ) رواه أبو داود و احمد

واته : فه زمان به منداله کانتان بکهن به نویژ له (۷) سالی، وه له (۱۰) سالی لهسهر نویژ نه کردن لییان بدهن ، و هجیگه یان له گهل یه کتر جیا بکه نه وه . (بێگومان ئهم لیدان و جیجیا کردنه وه بۆ بهرژه وهندی منداله له دنیا و دوا رۆژ وه گومان له وهدا نیه رۆژوو گرانتیه له نویژ

بۆیه ئه‌بێ به پله پله بێ ، منداڵ له ۸ و ۹ و ۱۰ سالی ده‌توانی به
رۆژوو بێ و دایک و باوکی چاکتر ده‌زانن ، له چهند سالی توانای هه‌یه
، هاوه‌لانی پێغه‌مبه‌ر منداڵی خۆیان به رۆژوو ده‌کرد و خه‌ریکیان
ده‌کردن به یاری ، ئه‌بێ ئێمه‌ش چاو له هاوه‌لان بکه‌ین

پرسپاری (۴۴) ئایا جیاوازی ولاته موسلمان نیشینه‌کان له سه‌ره‌تاو کۆتایی رهمه‌زان بۆچی ده‌گه‌رێته‌وه‌؟

ولام : سه‌ره‌تا له پرسپاره‌که نه‌م نوسیوه ولاته ئیسلامیه‌کان
چونکه ئیستا له دنیا هه‌چ ولاتیك نیه به‌سیسته‌می ئیسلام کار بکات
، ئه‌م جیاوازیه ده‌گه‌رێته‌وه بۆ جیاوازی رۆژ هه‌لات و رۆژ ئاوی
ولتان که هه‌ر ولاته جیاوازه له‌گه‌ڵ ئه‌وی تر به کورتی زانیان دوو
رایان هه‌یه وه هه‌ر دوو راش یه‌ک به‌لگه ده‌هه‌ینه‌وه .

یه‌که‌م : جمهور ده‌لی له‌کۆی جیهان مانگ دیترا واجبه له‌سه‌ر
هه‌موو موسلمانانی جیهان به رۆژوو بن ، بۆ چه‌ژنیش به‌هه‌مان
شیوه . به‌م دوو به‌لگه :

۱- (فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ) البقرة ۱۸۵

واته : هه‌ر که‌سێک له‌تۆوه مانگی رهمه‌زانی بینی با به‌رۆژوو بێت

۲- (پێغه‌مبه‌رمان (ﷺ) هه‌رموویه‌تی (صُومُوا لِرُؤُوتِهِ ، وَأَفْطِرُوا
لِرُؤُوتِهِ ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمُ الشَّهْرُ فَعُدُّوا ثَلَاثِينَ » . رَوَاهُ مُسْلِمٌ) واته : که

مانگتان دی به رۆژو بن و که مانگتان بینى بیشکینن. نهگه ره ور بوو
نهوا (شعبان) تهواو بکهن و بیکهه به سى (۳۰) پۆژ.

۲- رای دووم : ده لئی هه ر ولاته به پئی بینینی مانگی وه لاتی خۆی
ئه م رایه ش هه مان ئه م دوو به لگهی رای یه که م ده هینه وه .

تیبینی جگه له مه زه به ی شافعی سى مه زه به که ی تر : ئه م
جیاوازی مه لاتن و ئاوابوون (اختلاف المطالع) ره چاوناکهن ، له هه ر
شوینیک مانگی یه که شه وه بدیتري ، یه ریه که له سه ر گشت
موسلمانان واجب ده بی . ئه م یه که بوونی ره مه زان و چه ژن ئاواتی
هه موو موسلمانیکه به لام تا ئیستا له میژووی ئیسلام روینه داوه
، هه ندی جاریش ئامانجی سیاسی ریگره .

پرسپاری (۴۵) نایا نه تونین دوا ی ئیمساك شت بخوین ؟

وه لام : به لئی نه توانیت دوا ی ئیمساك خواردن و خوادنه وه بخویت
تاكو ده ركه وتنی فه جری صادق ، واته تاكو بانگی به یانی ، پیغه مبه ر
(ﷺ) ده فه رمویت (انا معاشر الانبياء امرنا ان نعمل فطرنا وان نؤخر
سحورنا وان نضع ایمانا على شمائلنا في الصلاة) رواه الطبراني واته (
ئیمه ی کومه لی پیغه مبه ران فه رمانمان پی کراوه په له بکهین له
فتارکردنه وه ، وه پاشیویش دوا بخین ، وه دهستی راسته له سه ر
چه په دابنیین له نوێژدا).

پرسپاری (۴۶) نهگهر ژنیك جه ملی هه بوو رهمهزان به رۆژوو نه بوو ،
وه سالی به سهردا سورایه وه ، ئایا رۆژوه کان
قهزاده کاته وه یان قهزاو فیدییهش دمدات؟

وه لام: پیتیسته موسلمان به زووترین کات رۆژوه کانی قهزاکاته وه
چونکه مریژ نازانی کهی ده مری ، جمهور ده لی ئه وکه سهی سالی
به سهردا ده سوریتیه وه ، نهگهر عوزی شهرعی هه بوو وه که نه خۆشی
ئه وه ته نه قهزای له سه ره به لام نهگهر عوزی نه بوو قهزاو فیدییهی
له سه ره ، به لام ئه بو جه نیفه ده لی عوزی هه بی یان عوزی نه بی
ته نه قهزای له سه ره ، چونکه خوا هه رمویت (فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ
مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۝ ۱۸۴ البقرة . واته:
نهگهر به کیکتان نه خۆش کهوت ، یاخود کهوته ناو سه هه ، ئه وه
ده توانیت به پۆژوو نه بیته و دوا یی به قهزا بیگیریتیه وه .

پرسپاری (۴۷) نهگهر به کیك مرد به هوی نه خۆشی ئایا منداله کانی
ده توانن له جیاتی رۆژوو وه کان قهزا بکه نه وه ؟

وه لام : رۆژووی منداله کانی دورست نیه بۆ باوکیان که به هوی
نه خۆشی مردوه چونکه رۆژوو وه که نویژ وایه کهس ناتوانی له جیاتی
کهس بیکات ، به لام رۆژووی نه زر نه توانی له جیاتی مردو
قهزاکریتیه وه چونکه نه زر وه کهرز وایه له نهستییهتی وه که

پیغمبر دهفهرمویت (ﷺ) (مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ)
رواه البخاری ومسلم. واته کهر کهسیک مرد و رۆژووی لهسهر بوو
سهرپه رشتیاری بۆی، دهگریته وه.

رایتریش ههیه: ئایا عوزی هه بوو یان نا، که متهرخه می کردیه
یان نا. له مهزه بهی شافعی درێژه ی ههیه.

پرسیاری (۴۸) ئەگەر کهسیک به رۆژوو بوو له رۆژووی سوننهت ،
چوووه سهردانی خزیمک داوای لی کرا نان بخوات نهویش
خواردی ئایا قهزای لهسهره؟

وهلام: نه خیر رۆژووی سوننهت قهزا کردنه وهی ناوی، مروه
سهرپشکه له شکاندن و نه شکاندنی، وه نه گهر تهواو بکات چاکتره،
وهک پیغمبر دهفهرمویت (ﷺ) (اِنَّمَا مَثَلُ صَوْمِ التَّطَوُّعِ مَثَلُ الرَّجُلِ
يَخْرُجُ مِنْ مَالِهِ الصَّدَقَةُ فَاِنْ شَاءَ امْضَاهَا وَاِنْ شَاءَ حَبَسَهَا) رواه مسلم
والنسائي واته نموونه ی پیاوی به رۆژوو له رۆژووی سوننهت وهک
کهسیک وایه هه ندیک له مائی خوی جیا دهکاته وه بۆ خیرۆسه دهقه ی
سوننهت جا نه گه رحه ز بکات دهیبه خشی وه نه گه رحه ز بکات
نایبه خشی واته سهرپشکه. وه ههروه ها پیغمبر دهفهرمویت (الصَّائِمُ
الْمُتَطَوِّعُ اَمِيرُ نَفْسِهِ اِنْ شَاءَ صَامَ وَاِنْ شَاءَ افْطَرَ). رواه اصحاب السنن .

پرسپاری (۵۱- تاكو- ۶۹) نۆزده (۱۹) بابته پزیشكى (مسائل

الطبية) كه پيوهنديان به رۆزوو ههيه نايارۆزوو

دهشكىنن يان ناشكىنن؟

وهلام: بهكورتى ئهوهى زانايان لهسهرى كوكن كه رۆزوو

دهشكىنن (۳) شته:

۱- خواردن ۲- خواردنهوه ۳- سهرجى (جىماع) ه.

وهك لهه ئايهتهدا هاتوه. (أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ۝ ۱۸۷ البقرة ۱۸۶

ههنديك له هاهه لانی پیغه مبهه (ﷺ) وایانده زانی له شهوی
په مه زاندا، پاش پۆزوو شکاندن و نوێزی عیشاو خهوتن، نه گهر پاش
ماوهیه که ههستنه وه بۆ خواردن و خواردنه وه، نابیت بچه لای
خیزانه کانیا، چونکه نه وه قه ده غهیه و نابیت.. جا له م بارهیه وه
خودا ده فره مویت: له شهوانی په مه زاندا تا نزیک نوێزی به یانی
دهتوانن بچه لای هاوسهره کانتان و له گه لیان جووت ببن، ئن و میرد
ههیه که یان جلویه رگ و په رزیینه بۆ ئهوی تریان، خودا ده زانی

ئێوه واتێدهگهن که چوونه لای خێزانه کانتان له شهوی پهمه زاندا
 پاش خهوتن و ههستانه وه تان قه ده غه یه و درووست نیه .. به لام
 له گه ل ئه وه یشدا که واتانده زانی و باوه پتان وابوو، که چی هه ر خۆتان
 پاناگرن و ده چنه لایان، خودا له و تیگه یشتنه هه له یه تان خوشبوو،
 ئیستا به بی ئه وه ی له حه رام بوونی بترسن، چنه لایان و ئه وه ی
 خودا بو ی بریارداون به ئه نجامی بگه یهن و، ده توانن تا به ره به یان،
 که په وناکیه کی باریکی ناشکرا له لای پۆژه لاته وه ده رده که ویت،
 بچنه لای هاوسه ره کانتان و، بخۆن و بخۆنه وه، ئینجا دوایی له سه ر
 پۆژوو گرتنه که تان به رده وام بن تا پۆژئاوا ده بیّت .. به لام نه گه ر له
 شه وانی پهمه زاندا بو خودا په رستی کاتیکی تاییه تیتان له
 مزگه وتیکدا برده سه ر _ که ئه وه (اعتکاف) ی پی ده لێن _ ئیتر له و
 کاتانه دا نابیّت بچنه لای خێزانه کانتان و له گه لیاندا جووت ببن ..
 نه وانه سنووره کانی خودان و مه ترازین لییان .. خودا ئا به و شیوه یه
 شیوازی پۆژوو گرتنتان بو په وون ده کاته وه، تاوه کو به چاکی
 به ندایه تی بکه ن و پارێزکار بن و خۆتان له شوینکه وتنی
 ئاره زووه کانتان دوور بخه نه وه. (رفیق): لێره دا به مانای ئه نجامدانی
 کاری ژن و میژدایه تی یه، یاخود داواکردنی ئه وه یه به قسه له
 هاوسه ر.

شتهکانی ترزانایان قیاس لهسر ئهم سئ شته دهکهن وه
رایان جیایه له مپریشان و نهشکانی وهك ئهمانهی خواره وه

۱ • ئایا ته حامیل رۆژوو به تال دهکاته؟

وهلام : ئهگهر بۆ عیلاج و چارهسهر بوو رۆژوو ناشکێنێ ، بهلام
ئهگهر بۆ خۆراک و بۆژانه وه (الغذاء) بوو رۆژوو دهشکێنێ

۲ • ئایا حوقنه کار له رۆژوو دهکات؟

وهلام : حوقنه دوو جۆره بۆ نهخۆش ئهگهر بهمه بهستی دهرمان
بوو نهك خوراک (التغذية) ئه وه ناشکێ ، جا چ له ماسولکه بێ یان
دهمار یان کۆم ، بهلام ئه و حوقنه ی بۆ خۆراکه (الغذاء) ئه وه رۆژوو
دهشکێنێ چونکه دهچێته قالبی خواردن و خواردنه وه .

ئاگاداری: هه ندێ له زانایان ده لێن حوقنه له کۆم رۆژوو دهشکێنێ
بۆیه ته قوا و خۆپاریزی چاکتره

۳ • ئایا ئه و هه بانه ی له ژیر زمان داده نرێن رۆژوو به تال

دهکهن؟

وهلام : به لێ ئه و هه بانه ی له ژیر زمان داده نرێن رۆژوو دهشکێن .

۴ • ئایا ئه و مه ره مه ی خۆی پێ چهر ده کریت رۆژوو

دهشکێنێ؟

وهلام : نه خیر رۆژوو ناشکێن .

• ۵ ئایا قەترە رۆژوو دەشکێنی؟

قەترەکان رۆژوو ناشکێن چ لە گوێ بکری یان لەچاویان لە لووت چونکە خواردن و خواردنەوێ نینە ، وە ناچیتە بۆشای هەناو بەریچکەیی خواردن و خواردنەوێ کە دەمە .

ئاگاداری : هەندێ لەزانایان دەلێن قەترەیی لووت ئەگەر چوو هەناو قورگی رۆژوو دەشکێنی .

• ۶ ئایا دەرمانی رەبۆ (بخاخ) بۆ ئەفەس تەنگی بەکار دێ رۆژوو

دەشکێنی؟

وەلام : بوخاخ ماددەیەکی شلە بەکار دێ بۆ فروانکردنی دەماریی هەناسە و ناگاتە گەدە وەک هەندێ لە دکتۆرەکان دەلێن بۆیە رۆژوو ناشکێنی .

• ۷ ئایا ئەو دەرمانانەی بە کار دێ بۆ غەرغەرە رۆژوو

دەشکێنی؟

وەلام : رۆژوو ناشکێن ئەو دەرمانانەی بۆ غەرغەرە بەکار دێن ، مادام قوتیان نەداتەوێ ، بەلام ئەگەر قوت بدرێن رۆژوو دەشکێن .

• ۸ ئایا ئۆکسجین رۆژوو دەشکێنی؟

وەلام : نەخێر رۆژوو ناشکێنی چونکە خواردن و خواردنەوێ نییە ، بەلکو لەپێکھاتەکانی هەواوە کە ئێمە هەڵیدەمژین .

۹ • ئایا ئهو دهرمانه‌ی به‌هه‌لم (التبخ) ده‌دریته نه‌خۆش رۆژوو

ده‌شکینێ.

وه‌لام: نه‌خێر رۆژوو ناشکینێ.

۱۰ • ئایا خۆین گرتن (سحب الدم) رۆژوو ده‌شکینێ؟

وه‌لام: نه‌خێر رۆژوو ناشکینێ.

۱۱ • ئه‌گه‌ر مڕۆڤ توشی نه‌زیفی بوو ئایا رۆژوو وه‌که‌ی ده‌شکێ؟

وه‌لام: رۆیشتنی خۆین له‌به‌ر مڕۆڤ رۆژوو ناشکینێ چ له‌ ده‌م بێ
یان لووت یان ده‌م وچاو یان سه‌ر، به‌لام ئه‌گه‌ر خۆین له‌ قورگی
چوه‌ خواره‌وه‌ رۆژوو ده‌شکینێ وه‌ك كه‌سێك ددانی خڕینه بکێشیت
و خۆین بچێته قورگی.

۱۲ • ئایا پشکنینی (الفحص) دامینێ ئن رۆژوو ده‌شکینێ؟

وه‌لام: پشکنینی (الفحص) دامینێ ئافره‌ت رۆژوو ناشکینێ.
به‌لام راهه‌یه ده‌لێ ده‌شکێ

۱۳ • ئایا پشکنینی کۆمی نه‌خۆش رۆژوو ده‌شکینێ؟

وه‌لام: پشکنینی کۆم رۆژوو ناشکینێ. به‌لام راهه‌یه ده‌لێ
ده‌شکێ

۱۴ • ئایا جگه‌ر رۆوو ده‌شکینێ؟

وه‌لام: به‌لێ جگه‌ره‌ رۆوو ده‌شکینێ، ئه‌ه‌لی عیلم به‌کده‌نگن
له‌سه‌ری له‌زانایانی هاوچه‌رخ و جگه‌ له‌وانیش.

۱۵ • نایا دورسته ئافرهت دهرمان به کار بیئنی بۆ دواخستننی ههیز

تاكو هه موو رهمه زان بگريئ؟

وه لām: به ئی دورسته ئافرهت دهرمان به کار بیئنی تاكو هه یزی دوا بخات و رهمه زان به ته وای بگریئ، نه خواردنی چاکتره، وه پیویسته راویژ به دکتور بکات نه وهك زیان به ته ندورستی بگهینی.

۱۶ • نایا دورسته له کاتی به رۆژوو بوون فلچه و مه عجون

به کار بیئنی؟

وه لām: پیویسته مرفی به رۆژوو پیش بانگی به یانی یان دوا یی رۆژوو شکاندن و شهو فلچه و مه عجون به کار بیئنی نه مه یان چاکتره، به لām نه گهر به کاریشی هینا له کاتی به رۆژوو بوون قه ی ناکا به مه رجی هیچی قوت نه داته وه، نه گهر هیچی قوت دایه وه رۆژوه که ی ده شکئ.

۱۷ • نایا به رشانه وه رۆژوو ده شکئ؟

وه لām: نه گهر بی دهستی خوی رشایه وه ناشکی، به لām نه گهر به خوی خوی رشانه وه ده شکئ.

۱۸ • نایا ئافرهتی حامیله و شیرده رۆژوو یان له سه ره؟

وه لām: نه گهر توانایان هه بوو و زیانیان پی نه ده گه یشت نه وه واجبه به رۆژوو بن، به لām نه گهر توانایان نه بوو و زیانیان پی ده گه یشت بۆیان هه یه به رۆژوو نه بن و دواتر قه زای بکه نه وه.

پرسیاری (۷۰) نهگه ر ئافره تی (سکپر) یان (شیر دهر) به روژوو
نه بوون له رهمهزان ئایا چیان ده که ویتته سه ره؟

وهلام / زانایان رایان جیا به له م باره وه چوار رایان هیه ۱-
حامیله و شیر ده ره ته نها فیدیان له سه ره بیّ قه زا کردنه وه، نه مه ش له
ئیبینو عه بباس و ئیبینو عومهر نه قل کراوه. ۲- ته نها
قه زا کردنه وه یان له سه ره بیّ فیدییه، نه مه ش قسه ی کۆمه لێک له
زانایانه. ۳- قه زاو فیدیانه له سه ره، نه مه ش قسه ی مجاهیدو به کۆ
له قه وه کانی شافیعی و نه حمه ده. ۴- شیر ده ره قه زاده کاته وه و
فیدییه ش ده دات، به لام حامیله ته نها قه زاده کاته وه.

رای په سندن: نۆر له زانایان خالی (۲) ته رجیح و په سندن
ده که ن که ته نها قه زایان له سه ره بیّ فیدییه، له م زانایانه ش
حه سه نی به سه ری و ئیبراهیمی نه خه ی و عه تاو زوهری و زو ها ک
و نه وزاعی و ره بیعه و سه وری و نه بو حه نیفه و له یس و ته بری و نه بو
سه ورو نه بو عوبیدو.....هتد.

پرسیاری (۷۱) جیاوازی که فاره ت و فیدییه چیه؟ وه که ی واجب ده بیّ؟

وهلام / سه ره تا (فدیة) نه وه یه: به هۆی نه کردنی خواپه رستنیك
واجب بیّ. (کفارة) نه وه یه: به هۆی گونا هێک واجب بیّ، وه نۆر
که س لێکیان جودا نا کاته وه به لام لێک جیان، فیدییه: نه وه یه وه ک

لَمْ يَأْتِ تَدَا هَاتُوهُ (وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ
فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ۝ ١٨٤ البقرة ۱۸۴)

وه نهو كه سانهيش كه به زهحمات نهبيت ناتوانن به پوژوو بن،
نهمهيه ماناي: وعلي الذين يطيقونه وهكو پياوي پير، يان نه خوشيك
كه چاك بوونه وهي نهبيت، .. نه مانه بويان ههيه كه به پوژوو نه بن و،
لهبري هه پوژيك (فيديه) بدهن، واته: زهميك خواردن بدهن، جا
خواردنه كه خوي بدهن، يان نرخي زهميك خواردن بدهن .. خو نه گهر
زهحمته پوژوو گرته كه يان زور زياد نهبيت، نهوه به پوژوو بوونيان
باشتره، نه گهر به جواني سهرنجي بدهن و ليتي

وورد ببنهوه .. چونكه به پوژوو بوون مايهي نزيك بوونه وهيه له
خوداو، هوكارتيكي كاريگه ريشه بو ته ندروستي نادهميزاد

به لام كه فارهت نهوهيه وهك لهم فهرمووده دا هاتوو، (عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ) فَقَالَ : هَلَكْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ
قَالَ ، وَمَا أَهْلَكَ . قَالَ : وَقَعْتُ عَلَى امْرَأَتِي فِي رَمَضَانَ . قَالَ ، فَهَلْ
تَجِدُ مَا تُغْفِقُ رَقَبَةً . قَالَ لَا ، قَالَ : فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ
مُتَابَعَيْنِ . قَالَ لَا ، قَالَ : فَهَلْ تَجِدُ مَا تُطْعِمُ سِتِّينَ مِسْكِينًا . قَالَ لَا ،
قَالَ ، ثُمَّ جَلَسَ فَأَتَى النَّبِيُّ ﷺ يَغْرِقُ فِيهِ تَمْرًا فَقَالَ : تَصَدَّقْ بِهَذَا
فَقَالَ أَفْقَرُ مِنَّا فَمَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا بَيْنَ أَخْوَجِ إِلَيْهِ مِنَّا فَضَحِكَ النَّبِيُّ
ﷺ حَتَّى بَدَتْ أُنْيَابُهُ ، ثُمَّ قَالَ لَهُ ، اذْهَبْ فَأَطْعِمْهُ أَهْلَكَ . رَوَاهُ

(۱۰۳) پرسپار و وهلامی شهرعی لمسه رهمهزان

الْبُخَارِيُّ وَ مُسْلِمٌ) كَابِرَايِكَ هَاتِه لای پیغهمبر (ﷺ) وتی فه وتا ووم
 نه ی نیژدراوی خوا ، فه رمووی بوچی؟ وتی به روژ له ره مه زان جیما عم
 له گه لَ خیزانی خۆم کردیه ، پێ فه رموو به ندیك ئازاد بکه ، کابرا وتی
 ناتوانم ، فه رمووی (٦٠) روژ له سه ریه ک به روژوو به ، کابرا وتی ناتوانم
 ، پێ فه رموو (٦٠) فه قیر نان بده ، کابرا وتی ناتوانم ، دانیشیت له م
 کاتدا سه به تیک خورما بو پیغهمبر هات فه رمووی برو ئه م سه به ته
 خورمایه بکه خیر ، کابرا وتی له من فه قیر تر نیه ، پیغهمبر (ﷺ)
 بیکنه ی و فه رمووی برو بیده که س و کاری خۆت .

ناگاداری : که فارہ تی جیماع بہ ریز بہ ندیہ :

۱- يهك بهنده نازاد كردن كه له م زه مانه نه ماوه.

۲- دو مانگ له سهر يه ك به روښو بوون بڼې پچران مه گره عوزی

شہرعی ماہی:

۳- نان دانی (۶۰) فقیر.

وہابی نہ یوں وہش بگریتہ وہ ، وہ تہ وہش بکات، نہ م

که فارته تایبته به مانگی ره مه زان ، نه م که فارته واجبه .

بۇ زانىبارى: جگە لە رەمەزان جىماع ئىم كە فارەتى ناوئ

پرسیارى (۷۲) ئەگەر كەسىڭ جەنابەتى لىسەربو، بەلام
خوشۇشتى خستە دوايى بانگى بەيانى ئايا رۇژوۋەكەي
دورستە؟

ۋەلام: بەلى رۇژوۋەكەي دورستە ، چونكە پاكى لى جەنابەت
بەمەرج دانەنراۋە بۇ رۇژوۋ ، بەلام لىسەرى واجبە خۇى بشوات بۇ
كردنى نويۇى بەيانى .

پرسیارى (۷۳) ئەگەر كەسىڭ بە ئەنقەست لى رەمەزان رۇژوۋى
شكاند چى لىسەرە؟

ۋەلام : واجبە تەۋبە بكات ، چونكە گوناھىكى گەۋرەى ئەنجام
داۋە ، ۋە ئەبى لى جياتى ھەر رۇژىك رۇژوۋىك بگىتەۋە .

پرسیارى (۷۴) ئايا دورستە ئەكاتى بە رۇژوۋىنى (۶) رۇژى شەۋۋال
نىەتى قەزاش بىنى بۇ ئەۋەى مانگى رەمەزانى لىسەرە
ۋاتە (نىەتى واجبە و سوننەتى لى بىنى) ؟

ۋەلام : نەخىر دورست نىە ، چونكە ھەر يەكەيان عىبادەتىكى
سەربەخۇيە و ناچنە ناويەكتى، جا ئەگەر كەسىڭ ايكردبو
كاميانى بۇ حىسابە، زانايان راي جودايان ھەيە ھەيانە دەلى

واجبه که ی بۆ حیساب ده کری، چونکه واجب له پیشتره له
سوننه ت،

**پرسیاری (۷۵) نایا دورسته له رهمهزان چیشتخانه بکریته وه؟
وه نه گهر خواردنه که خه لکی ناموسلمان بخوات دورسته؟**

وه لام: نه خیر دورست نیه له رۆزانی رهمهزان چیشتخانه
بکریته وه، چونکه ئه مه بی ریزی و به سووک سهیر کردنی مانگی
پیرۆزی رهمهزانه و یارمهتی دانی گونا و تاوانه. خوا ده فهرمویت
(وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ

إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۲﴾ المائدة: واته: (ئه ی ئه وانه ی باوه پتان
ههیه،
، یارمهتی و کۆمهکی یه کتر بکه ن له سه ر چاکه و خواناسی، نه که ن
یارمهتی و کۆمهکی یه کتر بکه ن له سه ر گوناوه ده ستریزی، له خوا
بترسن و پارێزگار بن، چونکه به پاستی خوا زۆر به توندی تۆله
ده سینیت

وه ئه وانه ی عوزی شهرعیان ههیه به رۆژوو نه بن له رهمهزان وه
نه خۆش و ریبوار و ئافرهتی هه یزار و ..... هتد، واجبه له سهریان
بی رۆژوی خۆیان ده رنه خه ن له بهر چاوی خه لکی،

پرسپاری (۷۶) نایا نیعتکاف جگه له مزگهوتی مککه و مه‌دینه و قودس دورسته؟

وولام: به‌لئی دورسته شیخ محمد صالح عوسمین ده‌فرمویت
هه‌موو مزگه‌وته‌کانی دنیا سوننه‌ته نیعتکافیان تیا بکری، نعتیکاف
تاییه‌ت نیه به‌م سئ مزگه‌وته، نه‌و حه‌دیه‌سی ده‌لئی (لا اعتکاف الا فی
المساجد الثلاثة) ئەم حه‌دیه‌سه زه‌عیفه

وه‌هه‌ندی زانا ده‌فرموون هه‌رمزگه‌وتیک جه‌ماعه‌تی تیا بکری
دورستیشه نیعتیکافی تیا بکری چونکه خوا به‌راهایی باسی مزگه‌وت
ده‌کات ده‌فرمویت (وَلَا تُبَشِّرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَكْفُونَ فِي
الْمَسْجِدِ) البقرة ۷۷

پرسپاری (۷۷) نایا پیغه‌مبه‌ر چو‌ن هه‌لسوکه‌وتی له‌گه‌ل رهمه‌زن ده‌کرد کاتی ئەم مانگه ده‌هات؟

وه‌لام: به‌کورتی هه‌لسوکه‌وتی پیغه‌مبه‌ر به‌م شیوه‌ بووه.

۱. به‌شاهیدی یه‌ک شاهد ده‌یکرده په‌مه‌زان ئەگه‌ر که‌س مانگی
نه‌دیبا‌یه‌سی شه‌عبانی ته‌واو ده‌کرد

۲. که‌ په‌مه‌زان هاتن جیگیر ده‌بوو “ئینجا نیه‌ت پتویسته (مَنْ
لَمْ يَجْمَعْ الصَّيَّامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا صِيَّامَ لَهُ) رواه ابو داود

۳. له سونه ته کانی پیغه مبه ره پارشیو کردن (تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَهً) رواه البخاری و مسلم و اته : پارشیو بکهن چونکه خواردنی پارشیو خواردنیکی موباره که

۴. په له کردن له رۆژوو شکاندن “ پیغه مبه ر فتار کردنه وهی پیش نویژی مه غریب ده خست ، به خورما نه که ر خورما نه بوايه به ناو ده یفه رموو (لا يزال الناس بخير ما عجلوا الفطر) رواه مسلم و البخاري و اته : خه لك به رده وام له خیردان مادام په له ده کهن له رۆژوو شکاندن.

۵. دوعا له کاتی فتار کردنه وه زۆر دوعا هیه له م باره یه وه یه کی له وانه ده یفه رموو (الحمد لله الذي اعانني فصمت و رزقني فأفطرت) رواه ابو داود و اته : سوپاس بق خوا یارمه تی دام به رۆژوو بووم ، وه رزقی دام رۆژووم پی شکاند.

۶. له سونه ته کانی پیغه مبه ر نه جامدانی نویژی تراویح

۷. زۆر عیبادت کردن له (۱۰) شهوی کوتایی رهمهزان

۸. اعتیکاف کردن و مانه وه له مزگهوت

۹. زۆر قورئان خویندن

۱۰. زۆر خیرو سه ده قه کردن

پرسپاری (۷۸) نایا دروسته له شهوانی رهمهزان پیاو بچیته لای
خیزانی ؟

وهلام / بهلای دروسته پیاو بچیته لای خیزانی خوی لهشوی
رهمهزان له پاش نویژی مهغریب تاكو نویژی بهیانی .

پرسپاری (۷۹) نایا خوین بهخشین رۆژو دهشکینی ؟

وهلام / لهسهرقهولی پهسندی زانایان خوین بهخشین رۆژوو
ناشکینی وهك له بوخاری دا هاتوو كه ئیبنو عهبابس
دهفهرمووی (أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ) احْتَجَمَ وَهُوَ صَائِمٌ) واته پیغهمبهر
حیجامه ی کرد به رۆژوو بوو ، وه ههروهها خوین له خو گردن بۆ
پشکین رۆژو ناشکینی

به کورتی خوین بهخشین و خوین له خو گردن و حیجامه رۆژو
بهتال ناکه بهلام دهبی رهچاوی نهو بکریت نهبیته هۆکاری نهوهی
پۆژووهوان بی هیزی دواتر پۆژووهکی بشکینی

پرسپاری (۸۰) نایا چ جوړه نه خوشیک بوی ههیه به پۆژوو نهبی ؟

وهلام / دیاره بهدهقی نایهت نهخوشی روخسته ، وه زانایان
پای جوړاو وجۆریان ههیه ، پای پهسهند نهوهیه هه نهخوشیهك به
پۆژوو زیاد بکات یان چاك بونهوهی دوا بخات نهو دوانه دهتوانن به

رۆژو نه بن له ئيمام نه همه ديان پرسى گهى نه خوش ده توانى به پۆژوو نه بى فهرمووى نه گهر له تواناى دانه بى . زۆر نه خوشى مهيه مړوځ بى توانا دهكات “ وا چاكه خوى تاقيبكاتوه پۆژيك دوو پۆژ نه گهر بى توانا بوو با موسلمان روخسهه ههلبژيرى وهك پيغه مبهه ده فهرمويت (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُخْصَةٌ كَمَا يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى عَزَائِمُهُ) رواه احمد واته : خوا پيخوشه روخسهه وهرگرن ههروهك پيخوشه هيممهت وهرگرن.

پرسپارى (۸۱) هوكمى نهو كه سه چييه كه له رهمهزان به رۆژوو نابى و به ناشكراش شت دهخوات؟

وهلام / شتيكى ناشكرايه رهمهزان واجبه به قورئان و سوننه ، وه روكنيكه له ئهركانى ئيسلام ، جا به رۆژوو نه بوون تاوانيكى كه وريه و بى ئهمرى كردنى خوا و پيغه مبههه، وه به ناشكرا كردنى ئهه تاوانهش سزاكهى كه وريه تهره و قورستره خوا بهمانپاريژى، پيغه مبهه ده فهرمويت (قال رسول الله ﷺ لا غِيَةَ لِفَاسِقٍ ، ولا مُجَاهِرٍ ، وكلُّ أميٍّ معالي إلا المجاهرون ». أخرجه الترمذي). واته : غهيبهت نيه باسى فاسق و گونا ههري به ناشكرا بكرىت ، هه موو ئومهه ده بورديت ته نهه نهوانى گونا ههكهه و دين ناو خه ليكش

هه لگرتنه واته گوناھى لهسەر نانوسرى به لام قهزا کردنه وهى لهسەر ده مینى ، رای دووم ده لى قهزای لهسەر نیه . به کورتى ئیحتیات وهرگرتن باشتره له ههردوو را.

پرسپاری (۸۲) ئه گهر که سیك بهرؤژوو نه بوو له رهمهزان به بی عوزری شهرعی ، دواى رهمهزانیکى تر هاتهوه ئه و که سه تۆبه ی کرد ئایا ته نها قهزای له سه ره یان قهزاو فیديه ؟

وه لام : ئه و که سه ئه گهر تۆبه ی کرد یه که م جار ئه م رهمه زانه ده گرى که له ناویدا یه ، دواى رهمه زانه قه و تا وه که قهزاده کاته وه ، جا هه ندی له زانایان ده لى بۆ ئه و رهمه زانه ی سالى به سه ردا سورا وه ته وه ئه بی قهزا بکاته وه و فیديه ش بدات، به لام ئه بو هه نیفه و هاوپیانی ده لى ته نها قهزا کردنه وهى له سه ره بی فیديه جا عوزری شهرعی هه بی یان نه بی چونکه خوا ده فه رمو ییت (وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۖ ۱۸۵ البقره ئه و که سه ی نه خۆش بیّت، یاخود له سه فه ردا بیّت، ده توانیّت به پۆژوو نه بیّت و، دواى به قهزا بیگی پۆته وه . شه وکانیش ئه م رایه په سندن ده کا

پرسیاری (۸۴) زور جاران گویمان له چه دیسیک دهبی که پیغه مبهه
 دهفه رمویت (إِذَا سَمِعَ أَحَدُكُمْ النِّدَاءَ وَالْإِنَاءَ عَلَى يَدِهِ فَلَا
 يَضَعُهُ حَتَّى يَقْضِيَ حَاجَتَهُ مِنْهُ) أحمد ، وأبو داود ،
 والحاكم ، والبيهقي) واته نه گهر یه کیك خواردنی
 له دهست دابوو بانگی دا با بیخوات جا نایا دورسته
 له کاتی بانگ به ردهوام بین له سهر خواردن؟

وهلام / شتیکی ناشکرایه رۆژوو له کاتی ده رکه وتنی فه جری
 صادق دهست پی دهکات که کاتی بانگی به یانییه وهك خوا
 دهفه رمویت وَكَلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَبَيِّنَ لَكُمْ الْخَطِيطُ الْأَبْيَضُ مِنَ
 الْخَطِيطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصَّيَّامَ إِلَى الْآيِلِ ۱۸۷ البقرة
 واته : ده بخۆن و بخۆنه وه هتا به پوونی به ره به یان و سپیده تان بۆ
 ده رده که ویت و له پۆژه لاته وه دیارده دات و تاریکی شه و لاده بات،
 له وه ودوا پۆژوه که تان ببه نه سه رتا شه دادیت و (خۆرئاوا ده بیت)
 . جا نه گهر فه جری صادق هات خواردن و خواردنه وه قه ده غیه ،
 به لام له نه سلدا دوو بانگ هیه بانگی به که م کاتی فه جرنیه و
 نه توانیت خواردن و خواردنه وه بخۆیت وهك له م فه رموده دا هاتوه ،
 (إِنَّ بِالْأَيِّلِ يُؤَدَّنُ بِلَيْلٍ فَكَلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يُؤَدَّنَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ) رواه
 البخاري و مسلم واته بیلال بانگ به شه و دات بخۆن و بخۆنه وه

تاكو كورى نوم مهكتوم بانگ ده دات ،. ثبن قهيم ده لى جمهور بؤ
 نه وه چوپينه له دواى دهركه وتنى فهجر نابى شت بخورى كه نه مه
 قسه ي پيشه وايانى هر چوار مه زه به به لآم نه وه رموده ي ده لى (ذَا
 سَمِعَ أَحَدَكُمْ النِّدَاءَ وَالْإِنَاءَ عَلَى يَدِهِ فَلَا يَضَعُهُ حَتَّى يَقْضِيَ حَاجَتَهُ مِنْهُ)
 ده گونجى له گه ل بانگى يه كه مى بى به م شيوه فه رموده كان
 دزايه تيان له گه ل يه كتر نابى ، له فه رموده يتر هاتووه . (عَنِ ابْنِ
 مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ) (لَا يَمْنَعَنَّ أَحَدًا مِنْكُمْ أَذَانُ بِلَالٍ أَوْ
 قَالَ نِدَاءُ بِلَالٍ مِنْ سُحُورِهِ فَإِنَّهُ يُؤْذَنُ أَوْ قَالَ يُتَادَى لِيَرْجَعَ قَائِمُكُمْ أَوْ
 لِيَتَنَبَّهَ نَائِمُكُمْ). (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ مُسْلِمٌ)

پرسپاری (۸۵) نایا دورسته ژن ئیعتکاف بکات له مزگهوت ؟

وه لآم / ئیعتکاف واته : مانه وه له مزگهوت به مه به سستی
 خواپه رستی شتیكى مه شروعه بؤ پیاو وژن ، به لآم نه ونده هه یه
 ئافره تی به میرد نه بى به ئیزنى میرده كه ی بى، بى میردیش به ئیزنى
 سه ره رشتیاری، ئیبنو قودامه ی مه قدیسی ده لى بؤ ئافره تان له
 هه موو مزگهوتك دورسته ئیعتکاف بکه ن با ئه م مزگهوته
 جه ماعه تیشى تیا نه كرى ، چونكه جه ماعه ت له سه ر ژنان واجب نیه .
 نه بو حه نیفه و سه وری ده لاین بؤ ژن دورسته له مالى خوئى شوئینك
 بکاته مزگهوت و ئیعتکافی تیا بکات نه مه بؤى چاکتره و باشتره .

پرسپار/ (۸۶) دوو پرسپار۱- نایا پوژووگرتن بئ نویرکردن
قهبوله، ۲- وه نهه فهرموودهیییه دهلی (وَمَنْ صَامَ
رَمَضَانَ اِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ) نایا
گووناھی گهورمو بچوک دهگریتهوه ؟

وهلامی بهکهه : (نایا پوژوو بئ نویر قهبوله زدر له زانایان دهلین
نویر نهکهه کافره ، کافیش عیبادهتی قهبول نیه، به بهلگی ۱-
قورئان (فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَأِخْوَانُكُمْ فِي
الدِّينِ وَتُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝ ۱۱ التوبة . هـ انا)
ئینجا نهکهه په شیمان بوونهوه و نویریان بهجئ مینا و زه کاتیان
دا نهوه براتانن له ناییندا وه ئیمه بهلگهکان پوون دهکهینهوه بو
کهلیک که دهیزانن.

۲- فهرمووده (الْفَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ
كَفَرَ) اخرجه احمد واته پهیمانی نتوان ئیمه و کافران نویرده ، نهوهی
وازی لی بئنی کافره .

۳- قسهی هاوهلامی پیغمبر زدر له هاوان نویرنهکهه به کافر
دادهنن له وانه ئیمامی عومره ده فهرمویت (عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ : لَا حَظَّ فِي الْإِسْلَامِ لِمَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ . وَعَنْ
عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : مَنْ لَمْ يُصَلِّ فَهُوَ كَافِرٌ . وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ

مَنْ لَمْ يُصَلِّ فَلَا دِينَ لَهُ رواه البيهقي واته بهشی نیه له نیسلام
ئهوهی واز له نویژ بینئ.

۴- عهبدولای کوری شهقیق دهلی (وعن شقیق بن عبد الله التابعي
المتفق على جلالته رحمه الله ، قَالَ : كَانَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ (ﷺ) لَا يَرُونَ
شَيْئًا مِنَ الْأَعْمَالِ تَرَكُّهُ كُفْرٌ غَيْرَ الصَّلَاةِ . رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ) واته
هاوهلاتی پیغه مبهروزمینانی هیچ کاریکیان به کوپردانه ناوه جگه
له نویژ.

ولامی دووم : (مَنْ صَامَ رَمَضَانَ) واته هه رکه سیک له رهمزان به
رۆژوو بی (إِنَّمَا) واته بهوای به خوا هه بی و هه رچی هه والی پیدای
به راستی بزانی ، (وَاحْتِسَابًا) واته رۆژوو وه که بق رهمزاندی خوا بی و
داوای پاداشتیش له و بکهی . (غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ) له گوناھی
رابردوی ده بوردری. جمهور دهلی نه م لیبورنه گوناھی گه وه
ناگریتوه . به به لگهی پیغه مبهرو ده فهرمویت (الصلوات الخمس و الجمعة
إلى الجمعة و رمضان إلى رمضان مكفرات ما بينهما إذا اجتبت الكبائر)
رواه مسلم. واته : له نیوان پینج نویژه فهرزه کان و ههینی بق
ههینی ورهمزان بق رهمزان گونا هه رش ده بنه وه ، نه گهر
خوپاریزی کرا له گونا هه گهره کان.

پرسپاری ۸۷/ نایا قوتابی له کاتی تاقیکردنه و (امتحان) دهتوانی به رۆژوو نه بی؟

وهلام : نه خیر دورست نیه به رۆژوو نه بی به بیانوی تاقیکردنه وه ، چونکه دهتوانی به شهو بخوینی له جیاتی رۆژ باشتیش ده خویندری ، به تایبهتی زۆر له خه لکی ئەم زه مانه شهوانی رهههزان ناخه ون .

پرسپاری ۸۸/ نایا گی بۆی رهوایه رۆژوو بشیکنی له رهههزان؟

وهلام : نه وانیه بۆیان رهوایه به رۆژوو نه بن چه نده جوریکن له وانه : ۱- نه خۆش ورێبوار ، به به لگهی (فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۝۱۸۴) البقرة (۱۸۴)

۲- ئافرهتی حامیله وشیر دهر ته گهر له خۆیان یان له منداله که یان یان له خۆی و منداله که ی بترسین زیانیان پی بگات .

۳- چه یزدارو مندال بوو نه بی رۆژوو وه که یان بشکینن ، به لکو حهرامه به رۆژوو بن .

۴- بۆ به رژه وهندی که سیک که رزگاری بکات ، بۆ نمونه که سیک ناگر دهووری داوه نهو ده چیت رزگاری دهکات .

پرسیاری ۸۹/ نه گهر که سینک چووه عومره نه رهمه زان ئایا بۆی ههیه به روژوو نه بی؟ ومه دیاره رهمه زان واجبه و عومره ش سوننه ته

وہ لَام : بہ لئی دورستہ با رہمہ زان واجب بیّ و عومرہش سوننہت ، چونکہ پیغہمبہر لہ فہ تحٰی مککہ بہ رُوْثُوو نہ بوو (انہ فتح مکہ فی السنۃ الثامنۃ من الهجرة فی رمضان ولم یصم بقیۃ الشهر) اخرجہ مسلم ، بہ یہ کہ دہنگی موسلمانان و بہ بہ لگہی قورئان و سوننہت ، ریبوار لہ سہری واجب نیہ بہ رُوْثُوو بیّ، ثبنو عہ بیاس دہ لئی (قد صام رسول اللہ و افطر ، فمن شاء صام ومن شاء افطر) اخرجہ البخاری و اتہ پیغہمبہر لہ سہ فہر بہ رُوْثُوو بووہ ، و بہ رُوْثُووش نہ بووہ ، جا ئہ و ہٰی حہ زدہ کا با بہ رُوْثُوو بیّ ، ئہ و ہٰی حہ زدہ کا با بہ رُوْثُوونہ بیّ، جا ئہ م سہ فہرہ بۆ گہشت و گوزاروخوشیش بیّ، با ئۆتۆمبیلّی فینک و خۆشیش بیّ ہەر دورستہ بہ رُوْثُوو نہ بیّ ، چونکہ سہ فہر ہۆکارہ بۆ دورست بوونی .

ئاڭگادارى : ھەر كاتى رېبوار بۇ ھەبوو نوپۇز كورت بكانەو، بۇ ھەپە پەرۇرۇو نەبى، بەلام نەبى قەزاي بكانەو.

پرسپاری ۹۰/ نایا ئاو له دەم وەردان رۆژوو دەشکینێ ؟

وهلام : (التمضمض) واته ئاو له دەم وەردان و دوايش فریبدری،
رۆژوو ناشکینێ ، ئەگەر بێ ویستی خۆی هەندێک له گەرووی چوو
خوارەوه هەرناشکی، چونکه ئەو شتانەی رۆژوو دەشکینن ئەبێ (۳)
مەرجی هەبێ

۱- ئەبێ ئەو کەسە زانیبیتی ئەو شتە رۆژوو دەشکینێ بۆ
نموونه (عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ أَفْطَرْنَا
عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ (ﷺ) يَوْمَ غَيْمٍ ثُمَّ طَلَعَتِ الشَّمْسُ) ئەسمای کچی
ئەبوبکر دەلی لەسەردەمی پێغه مبه رۆژوومان شکاند له رۆژیکی تەم
ومز ، دواي رۆژ دەرکەوت ، (جا بەتەواوی رۆن نەبۆتەوه نایا ئەم
رۆژوووە گیردراوەتەوه یان نا)

۲- ناگای لەخۆبێ و لەبیری نەچووبی بۆ نموونه پێغه مبه
دەفەر مویت ((ﷺ)) (مَنْ نَسِيَ وَهُوَ صَائِمٌ، فَأَكَلَ أَوْ شَرِبَ، فَلَيْسَ
صَوْمَهُ، فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ) - مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ ، واتە: کەسیکی بە
رۆژوو لەبیری چوو خواردی یان خواردیەوه با رۆژوو وەکە ی تەواو
بکات، خوا ئەم خواردن و خواردنەوهی پی بەخشیوه

۳- بە ویستی خۆی بێ بە نۆزی ئەبێ بۆ نموونه خوا دەفەر مویت.
(مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ
وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ
كَبِيرٌ)

واته: هه ركه سيك رشانه وهی به سهردا زال بوو، قه زاكر دنه وهی
 رۆژوو له سه ر نيه، هه ركه سيكيش به قه سدی خو ی پرشينيته وه،
 بارۆژوو كه قه زابكات وه. **اَسْبَغُ الوُضُوَّ، وَخَلَّ جَبَّتْ**

پرسپاری ۹۲/ ئایا مانای نه م قه رمووده: (**اَسْبَغُ الوُضُوَّ، وَخَلَّ جَبَّتْ**)
الْبَلَّغِ، وَبَالِغٍ فِي الْاِسْتِشَاقِ، اِلَّا اَنْ تَكُونَ صَانِمًا)
 رواه أبو داود والترمذی، (جیه؟

وه لام: (**وَبَالِغٍ فِي الْاِسْتِشَاقِ، اِلَّا اَنْ تَكُونَ صَانِمًا**) واته له دهست
 نوێژ ناو له لوتت وه ربهكو به ره وه سه ره وهش هه لیمزه، مه گه ر به رۆژوو
 بی، واته له حاله تی رۆژوودا هه لته مژی، چونكه ده چيته ناو بۆشایی و
 رۆژوو كه ده شكی،

پرسپاری ۹۴/ ئایا نه گه ر به نه زانی و له بیر چوون شتیك بکهی رۆژوو
 ده شكی؟

وه لام: هه موو نه و شتانه ی رۆژوو ده شكیتن نه گه ر به نه زانی
 نه نجام دران رۆژوو ناشکیتن، به به لگی (**رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا**
اَوْ اَخْطَاْنَا ۲۸۶ البقرة)

(**رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا...**) مرۆفی موسلمان ده بیته هه میشه پوو
 له خودا بیته و، داوای په حمه تی لی بکات، نه وه تا لی ره دا خودای

خوا ئاسانکاری بۆ ئیوه دهوئیت و نایهوئیت (پهرستن و
فهزدهكانتان) لهسهر قورس و گران بکات.

پرسپاری ۹۷ ئایا کهی زهکات واجب بووه؟ وه بهلگه چیه لهسهری؟

وهلام : زهکات روکنی سییهمی ئیسلامه، له مانگی شهوالی دوومی
کۆچی واجب کراوه، به بهلگهی قورئان سوننهت له (۸۲) جیگا له
قورئان نوێژو زهکات فهرمان به جیهینانیان کراوه، بۆ نمونه (۱).
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِيْنَ (البقرة: ۴۳) واته:
دوای ئهوهی داوای باوهپ هینان و موسلمان بوونی لیکردن، ئینجا
دهفهرموئیت: نوێژ بکه و به چاکیی ئهنجامی بدهن، وه لهو مالهی
که خودا پێیداوون زهکات بدهن وه لهگهڵ ئهوانه دا که به جهاماعت
نوێژ دهکهن، ئیوهش لهگهڵیاندا نوێژهكانتان بکهن، چونکه ئهوه
مایه یه کگرتنتانهو، وا دهکات به هاوارو هانای یه کتریه وه بچن.

وه بهلگهی فهرمووده (الإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ
مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ،
وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا) مسلم لهم فهرمووده تهنها
باسی (وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ) سییهم: شت له ئیسلامدا: ئهبی زهکات
بدهی، زهکات ئهوهیه: مسولمانی ههبوو نهختیک له مالی خوی ئهداته
مرفقی ههژارو نه دار، سالی یه کجار، به مهرجیک بگاته پاددهی

زهکات، له چل بهش یهك بهش زهكاته، واته: له سهدا دوو و نیو، مائی بازرگانیش ههروایه، له دانهوێله: له چل تهنهكه به تهنهكهی نهوت (۴) تهنهكه زهكاته، له پشه ولاخ له (۳۰) سهر، یهك گوێلكی نیتری یهك ساله، وه له (۴۰) سهر یهك گوێلكی میی دوو ساله، له مهرو بزن له چل سهر، یهك بزنه، یان یهك مهپه، له (۱۲۱) دوو له (۲۰۱) ۳ له (۴۰۰) چوار .

ههروهها سهرفیترهی پهمهزان له جیاتی خۆت و هاوسهرو مندالت، دوو کیلو دانهوێله، یان نرخهكهی ئهبی بدهی به ههژار، لهسهر فهرموودهی ئیمامی ئهبوو حنیفه پهحمهتی خوای لی بی.

پرسپاری ۹۸ نایا نهو چینهانه کیڤ که زهکاتیان پی دهچی؟

وهلام : دیاریکردنی ئهم چینهانه خوا رازی نهبووه پیغه مبه ریش دیاری پکات به لکو خوی له م ئایه ته دهست نیشانی کردون (إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمَلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَافَةُ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۖ التوبة

ئهم ئایه ته پیره ههشت چین دهست نیشان دهکات که دهشیت مائی زهکاتیان پی بدریت. دهفه رمویت: بیگومان زهکات بو ئهو که سانه یه که:

۱- (لِلْفُقَرَاءِ) ههژاران

۲- (وَالْمُسْكِينِ) بۆ ئه و كه سانه يه كه دهستگورتن و ئه وهی هه يانه به شيان ناكات.

۳- (وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا) وه بۆ ئه و كه سانه يشه كه كاروباری كۆكردنه وه و دابه شكردنی زهكات هه لده سوپژینن، له و كه سانه ی ئه و كاره یان پێده سپێژریت.

۴- (وَالْمَوْلَةَ قُلُوبُهُمْ) هه روه ها زهكات بۆ ئه و كه سانه يشه كه تازه موسلمان بوون تا ئایینی ئیسلام به جوانی له دلیاندا جیگیر ببیت. ئه م كۆمه له ئه وانه يش ده گرتیه وه كه مه صله حهت و به رژه وه ندی گشتی و ابخوازیت به شيان بدریت، وهك ئه و كه سه ناودارو سه روكانه ی كه كاتی خۆی موسلمان ده بوون و له ناو هۆزو عه شیره ته كه ی خۆیاندا قسه پۆیشتوو بوون، تا خراپه یان لی نه وه شیته وه و بۆ دهنگ بن.

۵- (وَفِي الرِّقَابِ) هه روه ها بۆ كپینی دیل و ئازاد كردنیان...

۶- (وَالْغَرَمِينَ) هه روه ها زهكات بۆ ئه و كه سانه يشه كه قه رزاری پوویان تی دهكات، تا قه رژه كانیان بده نه وه و له ژێر باری گرانی قه رز پزگاریان ببیت.

۷- (وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ) هه روه ها بۆ گشت كارێكیش كه سوودی كۆمه لگه ی موسلمانانی تیا دا بیت. وهك كاروباری پێكخستنی غه زاو

قوتابخانه و نه خوشخانه و هه تیوخانه... وه هه کاریکی تری به خپرو به که لک.

۸- (وَأَبْنِ السَّبِيلِ) هه روه ها زه کات بۆ ته و که سانه یشه که له کاتی سه فهردان و خه رجییان لی ده بریت و ناتوانن به ئاسانی بگه پینه وه بۆ مالی خویان.

(قَرِیْضَةً مِّنَ اللَّهِ) نه مه له بابته تی زه کاته وه که فه رزیکه له لایه ن خودا وه له سه ر ده وله مه نده کان و ده بیت سالانه زه کاتی مال و پاره و مالاتیان بده ن.

(وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) خودایش زانیارو ئاگاداره که چی بۆ پیکه ستنی ژیا نی به نده کانی چاک و به سووده .. هه روه ها خودایه کی دانایه و له هر شتی کدا که فه رمانی پی ده کات مه به ستنیکی هه یه و له خوڤاو به بی هووده نیه

پرسپاری ۹۹/ ئایا دورسته زه کات وهر بگریت نه گهر له م (۸) چینه نه بووی؟

وه لام : حه رامه که سیک له م هه شت چینه نه بی زه کات وه ریگری بۆ نمونه (فَأَنَّهُ رَجُلٌ فَقَالَ أَعْطِنِي مِنَ الصَّدَقَةِ. فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ) إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَرْضَ بِحُكْمِ نَبِيٍّ وَلَا غَيْرِهِ فِي الصَّدَقَاتِ حَتَّى حَكَمَ فِيهَا هُوَ فَجَزَّأَهَا ثَمَانِيَةَ أَجْزَاءٍ فَإِنْ كُنْتَ مِنْ تِلْكَ الْأَجْزَاءِ أُعْطِيَتْكَ

حَقَّك) رواه ابو داود، واته پياويك هاته لای پیغه مبه ر پی ووت زه کاتم بدی، فهرمووی خوا بوی خوی رازی نه بووه به حوکمی پیغه مبه ریك یان غهیری پیغه مبه ریك، له دابه شکردنی زه کاتدا، به لکو بۆ خوی دابه شی کردوه بۆ به سهر (۸) به شدا، جا نه گهر له م به شانهی به شت ده ده م.

ئاگاداری : به کهم ده ولات له میژووی مروفایه تی که شهرعی له سهر زه کات کردیه، ده ولته تی ئیسلامه چونکه مافی هه ژاران، له شهرعی هه لگراوه کان ده یان هاوه لی قورئان له بهر شه هید بوون. نه بو به کر فهرمووی (أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ اسْتَشَارَ عَلِيًّا ، رَضِيََ اللَّهُ عَنْهُمَا ، فِي أَهْلِ الرِّدَّةِ ، فَقَالَ : إِنَّ اللَّهَ ، تَعَالَى ، جَمَعَ الصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ ، وَلَا أَرَى أَنَّ تُفَرَّقَ ، فَعِنْدَ ذَلِكَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ : لَوْ مَنَعُونِي عَقَالًا لَقَاتَلْتُهُمْ عَلَيْهِ كَمَا قَاتَلْتُهُمْ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ) واته : نه بو به کر راویژی به عه لی کرد خوا له هه ردوکیان رازی بی ده بارهی هه لگه راوه کان فهرمووی خوا نویژو زه کاتی لیك جیا نه کردوته وه وه من وا نه بینم لیك جیا نه کرینه وه ، جا نه بو به بکر فهرمووی نه گهر کارێله یه کیان نه دا که له وه پیش نه یاندا به پیغه مبه ر نه جنگم له دژیاندا، به لی نه ی هه ژارانی جیهان خوین بۆ ئیوه رئا تاکو مافتان بگریته وه، ده با ئیوه ش ده نگ و ره نگتان هه ر بۆ ئیسلام بیئت، وه له هه مان کاتدا زۆر دوعا بۆ ده ولته مند وخوا پێداوه زه کاتده ره کان بکه ن.

پرسپاری (۱۰۰) حوکمی نویژی جهژن و کاتهکهی و چۆنیهتی ئه نجام دانی نویژهکه چیه؟

وهلام : حوکمهکهی: نویژی جهژن سوننهتیکی جهخت لهسهر
کراوه (مؤکده) یه چونکه پیغهمبهر (ﷺ) له وهتهی داندراوه وازی لی
نه میتاوه تا کاتی وهفاتی، ههروهها هاوه له کانی بهردهوام بوون
لهسهری، ده بیئت به جهماعهت بکریت وه به ته نهاش ده کریت (هه موو
موسلمانیک ده توانیئت ئه نجام بدات پیاو بیئت یان ئافرهت
یان نیشته جی بیئت یان گهشتیار)

کاتهکهی: کاتهکهی دهست پیده کات به هه لانتی خۆر و بهردهوام
ده بیئت تا لادانی خۆر له ناوه راستی ئاسمان

چۆنیهتی ئه نجام دانی: نویژی جهژن دوو رکاته به (الله اکبر) ی
ئیحرام دهست پی ده کات پاشان دوعای سه رهتای نویژ ده خوینیئت و
پاشان ههوت جار (الله اکبر) ده کات له گه لیاندا دهستی بهرز
ده کاته وه بۆ ئاستی شانی ههروهک و (الله اکبر) ی ئیحرام، وه له
نیوان (الله اکبر) هکاندا سوننه ته بلیئت (سُبْحَانَ اللَّهِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ) پاشان (اعوذ بالله.....) ده کات و سوره تی
فاتحه ده خوینیئت پاشان سوره تیک یان چه ند ئایه تیک ده خوینیئت جا
که هه ستایه وه بۆ رکاتی دووهم پینج جار (الله اکبر) ده کات، ئه مه
بیجگه له (الله اکبر) ی هه ستانه وه که و پیئش خویندنی سوره تی
(فاتحه) شته کانی تروه کو نویژی به یانی به.

پرسپاری (۱۰۱) ناداب و سوننه ته کانی جه ژن چین؟

- ۱- خوی بشوات و بۆنی خۆش له خۆی بدات و جل و بهرگی نوی
بپۆشیت یاخود باشتین جل و بهرگی خۆی که ههیه تی.
- ۲- به یانی رۆژی جه ژن سوننه ته خه لک زوو بچن بۆ مزگهوت .
- ۳- سوننه ته له جه ژنی رهههزاند پێش چوون بۆ نویژی جه ژن
شتیک بخوریت به لام له جه ژنی قورباند سوننه ته که ههچ
نه خوات تا دهگه پیتته وه له نویژ
- ۴- سوننه ته نویژ خوین له پێگه به که وه بچیت و له پێگه به کی
تره وه له مزگهوت بگه پیتته وه
- ۵- ناشت بونه وه له گه ل نه و که سانه ی که لیت توراوون

پرسپاری (۱۰۲) نایا پاداشتی عومره له رهههزان چهنده؟

وه لام: عومره پاداشتی له رهههزان به نه ندازه ی به که هه جی
سوننه ، وه که پیتته مبه ر ((وَعَلَى اللَّهِ)) دههه رمویت: (عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ
حَجَّةً - أَوْ حَجَّةً مَعِي) متفقٌ عَلَيْهِ. واته : پیتته مبه ر دههه رمویه تی
عومره له رهههزان پاداشتی هاوتای هه جی سوننه ته ، یاخود
پاداشتی وه که هه جه له گه ل من . جگه له رههه زانیش عومره هه ر
پاداشتی رۆزه ، وه که پیتته مبه ر دههه رمویت (الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ
لِمَا بَيْنَهُمَا ، وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ) متفقٌ عَلَيْهِ .. واته :

مه‌ترێك ده‌روڤن ، خوشكه (ئه‌فین) ده‌لێ به‌رمده‌ن چاوه‌كانم ده‌بینی،
 جا (الله اكبر) ده‌كه‌ن و سوژده‌ی شوكر ده‌به‌ن، له‌ شه‌وی ۵/۵/
 ۲۰۱۵ پاش ماگیك و پینچ روژ خوای گه‌وره‌ روئاكی چاوه‌كانی
 گه‌رانده‌وه‌ به‌لام : نابێ ئه‌وه‌ له‌بیر بکه‌ین ئه‌م شاره‌ بۆیه‌ گه‌وره‌یه‌ ،
 چونکه‌ مزگه‌وت و لاشه‌ی فه‌خری عاله‌می لێیه‌، وه‌پینغه‌مبه‌ریش
 مرو‌فه‌ وه‌ك ئێمه‌ ، به‌لام خوا رێزی لێناو و گه‌وره‌ی کردیه‌، كه‌واته‌
 سه‌رچاوه‌ی هه‌موو شتێك هه‌ر خوايه‌. وه‌ك خوای گه‌وره‌
 ده‌فه‌رمووت (وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا) ۲۱ الفتح واته‌:

وه‌ چه‌نده‌ها (غه‌نیمه‌تی) تر هه‌یه‌ كه‌ هه‌شتا ده‌سه‌ لا‌نتان نی یه‌
 به‌سه‌ری دا بێگومان خوا ئاگای له‌هه‌موویانه‌ وه‌ خوا هه‌میشه‌ به‌سه‌ر
 هه‌موو شتێكدا به‌ توانایه‌.

بوداویکیتر له‌سه‌ر عومر موسته‌فا یه‌حیا موحمه‌د له‌ دایك بووی
 ۲۰۰۷ دانیشتیوی قوشته‌په‌یه‌ توشی نه‌خۆشی هه‌ناسه‌ ته‌نگی ده‌بی
 دکتۆری عه‌ره‌ب و تورك و بیانی پێده‌كه‌ن ، چه‌ندین ئه‌شیه‌عه‌و
 سۆنارو پشکنینی بۆ ده‌كه‌ن، به‌لام چاره‌ی نیه‌، دکتۆره‌كان ده‌لێن
 قورگی توشی هه‌وکردن بوو، نه‌بی له‌ ژوریکێ تایبه‌تی دابی له‌م ژوره‌
 نه‌یه‌ته‌ ده‌ره‌وه‌، باوکی بای پینچ شه‌ش وه‌رقه‌ دۆلار یاری بۆ ده‌کرێ
 تا وه‌پس نه‌بی له‌م ژوره‌، دواتر باوکی ده‌لێ خوايه‌ به‌ناوی تو

سه فریک ده کهین بۆ عومره به لکوله وی شیفاش بۆ کوره کهم
 بدهی، له مککه ی پیرۆز ده چنه لای دکتور (هشام) پاش پشکنین ده لی
 هه ندی تۆ گۆله به رۆژه و کودی له نزیك سیه کانی له جیهانی
 هه ناسیدایه، نشته رگه ری بۆ ده کات له نه خۆشخانه ی (نوری) حوکومی،
 ئەم منداله خوی گه وره شیفای بۆ نارد هه ناسه تهنگی نه ما، نه مهش
 به ره کهتی عومره.

پرسپاری (۱۰۳) نایا له مروؤی به رۆژوو دوعا قه بوله؟

وهلام : به لی مروؤی به رۆژوو لای خوا زۆر گه وره یه، دوعای گیرا
 ده بی، وهك پیغه مبه ر ده فره مویت: (ﷺ)
 ثَلَاثَةٌ لَا تَرُدُّ دَعْوَتَهُمُ الْإِمَامُ الْعَادِلُ وَالصَّائِمُ حَتَّى يُفْطِرَ وَدَعْوَةُ
 الْمَظْلُومِ تُحْمَلُ عَلَى الْقِمَامِ وَتُفْتَحُ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيَقُولُ الرَّبُّ
 وَعِزَّتِي لأُصْرِكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ. صحیح سنن ابن ماجة ومسند أحمد
 قال الشيخ الأرناؤوط : صحیح بطرقه وشواهدده واته : سی کهس
 دوعایان قه بوله، پیشه وایه کی دادپه روه، به رۆژوو تا فتار
 ده کاته وه، دوعای سته م لیکراو له سه ر هه ور ده روات و ده رگای
 هه موو ناسمانه کانی بۆ ده کریته وه، تا ده چیتته خزمهت خوا، خوا
 ده فره مویت سویند به شکوی خۆم وهلامت ده دمه وه و سه رت نه خه م
 نه گه ر ماوه یه کی تریش بی.

نمونە يەككى واقىيى لەسەر مەلۇمىي بەرگەن ئافرىدە تىكى لاي خۇمان

به‌ناوی (عاشقه عزیز) زُور به رُزُوو ده‌بوو، زمانی زُور ده‌پاراست
له‌غەیبهت ، نوڤڤی سوننه‌تی زُور ده‌کرد، زُور داوای له خه‌لک ده‌کرد
ده‌یگوت دوعام بۆ بکه‌ن خوا له سوجه روحم بکیشی، به‌لّی نازیزان
ئه‌م ئافره‌ته دینداره له‌کاتی‌ک به رُزُوو بوو ، له‌سه‌ر به‌ر مالی نوڤز
بوو، له شارۆچکه‌ی خه‌لیفان رُزوی ۸/۴/ ۲۰۱۵ له‌ناو سوجه روحی
که‌رایه‌وه لای خوای گه‌وه‌ره، (انشاء الله) فتاری له به‌ه‌شت
کردیته‌وه لای صالحان . به‌راس‌تی مردنیکی خوش و
سه‌ربه‌زانه‌یه، خوا به قسمه‌ت ئیمه‌ش بکات، پڤغه‌مبه‌ر (ﷺ)
ده‌فه‌رمویت: (أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ ، فَأَكْثِرُوا
الدُّعَاءَ) . رَوَاهُ مُسْلِمٌ . واته : نزیکترین کات که به‌نده له خوا زُور نزیکه
ئه‌و کاته‌یه ، که له سوجه‌دایه، حا زُور دوعا بکه‌ن له سوجه‌ده .

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

له گه لّ دوعای خیر بۆ خۆم و دایک و باوکم

مه ولير - كوردستان

مزگه وتی عوزیری

۷۷ شه عیاب ۱۴۳۶ - ۲۰۱۵/۵/۲۵

سه رچاوه گان

۱. قورئانی پیروژ
۲. پوخته ی ته فسیری قورئان محمد ملا صالح
۳. ته فسیری ئاسان برهان محمد امین
۴. ته فسیری گولشن نظام الدین عبدالحمید
۵. پوخته ی ژیاننامه ی پیغه مبهه علی باپیر
۶. الفقه المنهجي به زمانی کوردی
۷. فقه السنه سید سابق وه رگیزانی حمه امین
۸. پرسپار و وهلامی شهرعی له سهرمه زه بی ئیمامی شافعی
عمر شیخ نورالدین موفتی
۹. روناکی رب العالمین عبدالله عبدالعزیز هه رته لی
۱۰. فتاوی نور علی الدرب محمد بن صالح العثمین
۱۱. نوری مینه بهر فاتح ملا رسول شاه سستی نی
۱۲. یسألونک حسام الدین موسی عفانه
۱۳. ۱۰۰۰ سوال وجواب فی الفقه علی مذاهب الاربعه الشیخ محمد
علي القطب
۱۴. له زمانی ئه وه وه بۆمان ده گیزنه وه شاخه وان عه لی مامۆکی

(۱۰۲) پرسپار و وهلامی شهرعی لهسهر رهمهزان

لَا تَقْعَبُوا الرِّكَابَ وَأَمْتَنُوا
صَلَاةً أَعْقَرْنَا مَا بَيْنَ لَدَيْهَا
بَيْنَ أَقْوَعِ الْهَمَا

سوپاس و پیرانین

خوا پاداشتی نه و که سانه بکاته وه که
هاوکارییان کردم بو نه نجام گه یاندنی
نهم په رتو و که.

ناوه روک

- پرسیاری (۱) ئایا ههزل و گهورهیی پۆزوو چهنده؟ ۹
- پرسیاری (۲) بۆچی رهمهزان ناوهراده (رهمهزان) ؟ ۱۲
- پرسیاری (۳) کهی رهمهزان فهرزکرا؟ وه روکنی چهندمه؟ ۱۲
- پرسیاری (۴) مهرجهکانی واجب بوونی رۆزوو چهندن؟ ۱۳
- پرسیاری (۵) ئایا بێناسهی پۆزوو له پرووی زهمان وشهریعتهوه چیه؟ ۱۳
- پرسیاری (۶) میژووی تمشریع و واجب بوونی پۆزوو کهی بوو؟ ۱۴
- پرسیاری (۷) ئایا چهند جار ووشهی (رهمهزان) لهقورئان دا هاتووه؟ ۱۴
- پرسیاری (۸) ئایا بهچی مانگی رهمهزان واجب دهیئت؟ ۱۶
- پرسیاری (۹) ئایا پێغه مېمر (ﷺ) چهند (رهمهزان) ی گرتوه له ژيانیدا ؟ ۱۷
- پرسیاری (۱۰) رهمهزان به چهند شاهید چێگر دهیئت؟ ۱۷
- پرسیاری (۱۱) مهرجهکانی واجب بوونی پۆزوو چهندن؟ ۱۷
- پرسیاری (۱۲) ئاداب و پهوشتی پۆزوو چین؟ ۱۸
- پرسیاری (۱۳) ئهو شتانه چین که بۆ پۆزووان (صائم) پهوايه؟ واته جائزه؟ ۲۱
- پرسیاری (۱۴) ئهو شتانه چین که پۆزوو بهتال دهکهنهوه؟ ۲۳
- پرسیاری (۱۵) ئهو عوزرانهی پۆزوو شکاندن ههلاک دهکهن چین؟ ۲۴
- پرسیاری (۱۶) ئایا رۆزوو چهند جۆره ؟ ۲۵
- پرسیاری (۱۷) ئهگهر کهسیک له رهمهزاندا جیماع بکات بهئهنقهست کهفارهتی چیه؟ ۲۸
- پرسیار (۱۸) ئایا کهفارهتی جیماع لهسەر پهوايه یان لهسەر ژن و پهوايه؟ ۲۸
- پرسیاری (۱۹) ئایا چار چیه بۆ ئهو ولاتانهی رۆژیان زۆر تێدادرێژه شهویان کورته؟ ۲۹
- پرسیاری (۲۰) له چ کاتێک دهتوانی نیستی رۆزوو بێنیت؟ ۲۹
- پرسیاری (۲۱) ئایا رۆزوو بهزۆر لێکردن دهشکێ؟ ۲۹
- پرسیاری (۲۲) ئهگهر کهسیک بێ هۆش بوو ئایا رۆزووکه دهشکێ؟ ۲۹
- پرسیاری (۲۳) ئایا دروسته خواردن و خواردنهوه بدرێته کهسانی بێ رۆزوو؟ ۳۰
- پرسیاری (۲۴) ئایا دروسته (مجاهدی) رێگا خوا له شمری کافران رۆزوو بشکێنێ؟ ۳۰
- پرسیاری (۲۵) ئهگهر به زۆری جیماعیان لهگهڵ کهسیک کردیان لهبیری نهبوو به رۆزووه ئایا رۆزووی دهشکێ؟ ۳۱
- پرسیاری (۲۶) ئایا نوێزی تراویح سوننهته یان نا؟ ۳۱
- پرسیاری (۲۷) پاش وهفاتی پێغه مېمر (ﷺ) کێ بهم شیوهی ئیستای نوێزی تهرابی
- رێک خست؟ ۳۲

- پرسپاری(۲۸) نایا زمکاتی سهرفته واجبه؟ وه گهی دمدری؟ ۳۳
- پرسپاری(۲۹) گهی سهرفته واجب دمی؟ ۳۴
- پرسپاری(۳۰) نایا گهی فیدی ریژوو دمدری؟ ۳۴
- پرسپاری(۳۱) بۆچی خهک له رهمزمان زمکات دمدات؟ ۳۴
- پرسپاری (۳۲) بۆچی خهک ئیواران خواردن و خواردنهوه دمیاته مزگهوتهکان بۆ خهکی به ریژوو یان کهسانیک هه نان ناماده دمکه ن له مالان و شوینی تر؟ ۳۵
- پرسپاری (۳۲) نهگهر کهسیک شیتکی خوارد یا خواردیهوه یا جیماعی کرد وای زانی ریژو ئاوابوو وای وای نهزانی ریژو نهبوتهوه دواپی پیچهوانه ی نهوه دمرکهوت؟ ۳۶
- پرسپاری(۳۴) بهلگهی شوی قهر چی یه ؟ و مپاداشتی چیه ؟ ۳۷
- پرسپاری (۳۵) پای زانایان چیه له دیاریکردنی نه م شهوه ؟ ۳۹
- پرسپاری(۳۶) چ دوعایهک زۆر خیره له م شهوه دا؟ ۴۰
- پرسپاری (۳۷) نایا رهمزمان په رستهکان کین؟ ۴۱
- پرسپاری (۳۸) نهگهر جوویته مزگهوت له رهمزمان دمست به تهرایج گرابوو توش نوویزی عیشتا نهکردبوو چی دهکی؟ ۴۲
- پرسپاری (۳۹) نایا دروسته نافرمت دهرمان بخوات تاکو چهیزی دوا بکهویت بۆ نهوهی رهمزمان به تهوای بگریت ؟ ۴۲
- پرسپاری (۴۰) کهسیکی به ریژوو له بیر شتی خوارد نایا ریژوو وهکی دهمشکی ، و نهگهر کهسیک دیتی بیرى بخاتهوه یان وازی لیبینی ؟ ۴۳
- پرسپاری (۴۱) نایا نهگهر کهسیک به یانی کردهوه وتیان نهمرۆ رهمزمانه ، نهیزانی بوو که بوته رهمزمان وشهویش نیهتی نههینا بوو چی بکات ؟ ۴۴
- پرسپاری (۴۲) نافرمتیکی به ریژوو له رهمزمان میردمکهی به ریژوو نهبوو ناچارى کرد به ریژو جیماعی لهگهل کرد نایا نه م نافرمته گوناھی دمکاتی ؟ ۴۴
- پرسپاری (۴۳) نایا منداڵ له چهند سالی نوویز و ریژووی لهسهر ؟ ۴۵
- پرسپاری (۴۴) نایا جیاوازی ولاته موسلمان نیشینهکان له سهرمتاو کوتایى رهمزمان بۆچی دهگهریتهوه ؟ ۴۶
- پرسپاری (۴۵) نایا نهتونین دوا ی ئیمساک شت بخوین ؟ ۴۷
- پرسپاری (۴۶) نهگهر ژنیك حهملی هه بوو رهمزمان به ریژوو نهبوو ، وه سالی بهسهردا سورایهوه ، نایا ریژوهکان قهزادمکاتهوه یان قهزاو فیدی به دمدات ؟ ۴۸
- پرسپاری (۴۷) نهگهر یهکیک مرد به هو ی نهخوشی نایا منداڵهکانی دمتوانن له جیاتی ریژوو وهکان قهزا بکه نهوه ؟ ۴۸

- پرسیاری (۴۸) ئەگەر كەسنىڭ بەرۋۇزۇو بوو لە رۇزۇوى سوننەت ، چوۋە سەمەردانى خزمىك داۋاي لى كرا نان بخوات نەۋەش خواردى ئايا قەزاي لەسەرە؟ ۴۹.....
- پرسیاری (۴۹) ئەگەر يەككىك قەزاي رەمەزانی لەسەر بوو ئەتوانى (۶) شەش رۇزى شەھەلان بگرت؟ وە ئەم شەش رۇزە بەسەر يەكەو دەگرت يان بە جيا؟ ۵۰.....
- پرسیاری (۵۰) ئايا (پېغەمبەر ﷺ) جگە لە رەمەزان چ مانگىك زۆر بە رۇزۇو دەبوو؟ ۵۱.....
- پرسیاری (۵۱-تاكو- ۶۹) نۆزدە (۱۹) بابەتى پزىشكى (مسائل الطبية) كە پېۋەندىيان بە رۇزۇو ھەيە ئايا رۇزۇو دەشكىن يان ناشكىن؟ ۵۲.....
- پرسیاری (۷۰) ئەگەر ئافەرمى (سكېر) يان (شیر دەر) بە رۇزۇو نەبوون لە رەمەزان ئايا جيان دەكویتە سەر ؟ ۵۸.....
- پرسیاری (۷۱) جياۋازى كەفارت و فیدیه جیە ؟ وە كەى واجب دەبى ؟ ۵۸.....
- پرسیاری (۷۲) ئەگەر كەسنىڭ جەنابەتى لەسەر بوو ، بەلام خۇشۇشتنى خستە دوايى بانگى بەيانى ئايا رۇزۇومكەى دروستە ؟ ۶۱.....
- پرسیاری (۷۳) ئەگەر كەسنىڭ بە ئەنقەست لە رەمەزان رۇزۇوى شكاند چى لەسەرە ؟ ۶۱ ..
- پرسیاری (۷۴) ئايا دورستە لەكاتى بە رۇزۇوبونى (۶) رۇزى شەۋۋال نىەتى قەزاش بىنى بۇ ئەۋەى مانگى رەمەزانی لەسەرە واتە (نىەتى واجب و سوننەتى لى بىنى) ؟ ۶۱.....
- پرسیاری (۷۵) ئايا دورستە لە رەمەزان چىشتەخانە بگرتەوۋە ؟ وئەگەر خواردنەكە خەلگى نامۇسلمان بخوات دورستە ؟ ۶۲.....
- پرسیاری (۷۶) ئايا نىعتكاف جگە لە مزگەۋتى مەككە و مەدینە و قودس دورستە ؟ ۶۳.....
- پرسیاری (۷۷) ئايا پېغەمبەر چۇن ھەلئوكەۋتى لەگەن رەمەزان دەكرد كاتى ئەم مانگە دەھات ؟ ۶۳.....
- پرسیاری (۷۸) ئايا دورستە لە شەۋانى رەمەزان پياۋ بچیتە لای خیزانى ؟ ۶۵.....
- پرسیاری (۷۹) ئايا خوین بەخشین رۇزۇ دەشكىنى ؟ ۶۵.....
- پرسیاری (۸۰) ئايا چ جۆرە نەخۇشك بۇى ھەيە بە پۇزۇو نەبى ؟ ۶۵.....
- پرسیاری (۸۱) حوكمى ئەو كەسە جىيە كە لە رەمەزان بە رۇزۇو نابى و بە ناشكراش شت دەخوات ؟ ۶۶.....
- پرسیاری (۸۲) ئەگەر كەسنىڭ لە تەلەفزیۋن گوئى لە بانگ بوو و رۇزۇوى شكاند ، دوايى بۇى دەرگەۋت ئەم بانگە ھى ولاتىكىتر بوۋە ئايا حوكمى ئەو كەسە جىيە ؟ ۶۷.....
- پرسیاری (۸۳) ئەگەر كەسنىڭ بەرۇزۇو نەبوو لە رەمەزان بەبى عوزرى شەرى ، دوايى رەمەزانىكى تر ھاتەۋە ئەو كەسە تۇبەى كرد ئايا تەنھا قەزاي لەسەرە يان قەزاۋ فیدیه ؟ ۶۸.....

- پرسىيارى (۸۴) زۆر چاران گويىمان لە ھەمىسەك دەمى كە پەقەتەمبەر دەفەرموئە (إِذَا سَمِعَ أَحَدُكُمْ التَّاءَ وَالْإِنَاءَ عَلَى يَدِهِ فَلَا يَضَعُهُ حَتَّى يَقْضِيَ حَاجَتَهُ مَتَه) أحمد ، وأبو داود ، والحاكم ، والبيهقي) واتە ئەگەر يەكێك خواردنى لە دەست دابوو بانگی دا با بپهخوات جا ئايا دورستە لەکاتى بانگ بەردەوام بێن لەسەر خواردن؟ ۶۹
- پرسىيارى (۸۵) ئايا دورستە ژن ئىعتكاف بکات لە مەزگەمەت ؟ ۷۰
- پرسىيار / (۸۶) دوو پرسىيار- ئايا پۆزووگرتن بى نوێژکردن قەبوولە، ۲- وە ئەم ھەرموودەپەيە دەلى (وَمَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ) ئايا گوناهى گەورەم بچوک دەگرتەو ؟ ۷۱
- پرسىيارى ۸۷/ ئايا قوتابى لە کاتى تەفکیردنەو (امتحان) دەتوانى بە رۆزوو نەبى؟ ۷۲
- پرسىيارى ۸۸/ ئايا كى بۆى رەوايە رۆزوو بشيگنئ لە رەمەزان؟ ۷۳
- پرسىيارى ۸۹/ ئەگەر كەسێك چوو ەومرە لە رەمەزان ئايا بۆى ھەمە بە رۆزوو نەبى؟ وەندارە رەمەزان واجبە و ەومرەش سوننەتە ۷۴
- پرسىيارى ۹۰/ ئايا ئاو لە دەم وەردان رۆزوو دەشکينئ ؟ ۷۵
- پرسىيارى ۹۱/ ئايا خەنە لە ھۆ (پەچ) نان رۆزوو دەشکينئ؟ ۷۶
- پرسىيارى ۹۲/ ئەگەر كەسێكى بە رۆزوو لە رەمەزان خۆى رشاندمو، ئايا رۆزوو وەكە دەشکينئ؟ ۷۶
- پرسىيارى ۹۳/ ئايا مانای ئەم ھەرموودە: (اسْبَغِ الْوُضُوءَ ، وَخَلِّ بَيْنَ الْأَصَابِعِ ، وَبَالِغِ فِي الْأَسْتِثْقَا ، إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَائِمًا)) رواه أبو داود والترمذي، چيە؟ ۷۷
- پرسىيارى ۹۴/ ئايا ئەگەر بە نەزائىن و لەبەر چوون شتێك بکەى رۆزوو دەشکينئ؟ ۷۷
- پرسىيارى (۹۵) ئەگەر لەکاتى ھۆم لە سۆندەدان (ھەلمزىن) ى بىنەزىن يان ئاو بى دەستى خۆم ھەندێك چوو ەخوارى بۆ ھۆرگ ئايا رۆزوو دەشکينئ؟ ۷۹
- پرسىيارى (۹۶) ئايا ئاو بە سەرى خۆتەدا بکەى يان مەلەوانى بکەى رۆزوو دەشکينئ؟ ۷۹
- پرسىيارى ۹۷/ ئايا كەى زەكات واجب بوو؟ وە بەلگە چيە لەسەرى؟ ۸۰
- پرسىيارى ۹۸/ ئايا ئەو چىنانە كين كە زەكاتيان بى دەچن؟ ۸۱
- پرسىيارى ۹۹/ ئايا دورستە زەكات وەر بگرت ئەگەر لەم (۸) چينە نەبووى؟ ۸۲
- پرسىيارى (۱۰۰) ھوكمى نوێژى جەژن و كاتەكەى و جۆنەمەتى ئەنجامدانى نوێژەكە چيە؟ ۸۵
- پرسىيارى (۱۰۱) ئاداب و سوننەتەكانى جەژن چين؟ ۸۶
- پرسىيارى (۱۰۲) ئايا پاداشتى ەومرە لە رەمەزان چەندە؟ ۸۶
- پرسىيارى (۱۰۳) ئايا لە مەروفي بەر رۆزوو دوعا قەبوولە؟ ۸۹

